

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- * Solda Birlik Sorunu ve TiP
- * Askeri Yumuşama Zamanın Gereğidir
- * Sınıf Mücadelesinin Yakın Perspektifleri
- * TSİP ve Devrimci Demokratların Ortak Açıklaması
- * Siyasal İşbirliği Sorunu ve Doğru Yaklaşım
- * DiSK Ne Yapmalı, Neyi Yapmamalı
- * TSİP'in Radyo ve TV Konuşmaları

Cilt/12 Ekim-Kasım-Aralık Sayı/70-71-72

İ Ç İ N D E K İ L E R

12 Ağustos 1979'dan - 12 Kasım 1979'a	3
Çin İmparatorlarının Yöntemleriyle Hareket Ederek	14
Burjuva Demokratizm ve Ulusal Özgürlükler	18
Bir Demirel Hükümeti Daha Kuruldu	25
14 Ekim Seçimlerinde Sosyalist Propaganda	33
Seçim Sonuçları ve Rakamların Arkasındaki Gerçekler / <i>Hasan Şerif</i>	57
Seçimlerin Siyasal Değerlendirmesi — TSİP - Devrimci Demokratlar —	68
Sınıf Mücadelesinin Yakın Perspektifleri, Demokratik ve Sosyalist Görevler / <i>Rıfat Damacıoğlu</i>	74
İnsanlığın Umudu Ekim Devriminin Meyvalarıdır	87
Askeri Yumuşama Zamanın Gereğidir / <i>D. Ustinov</i>	90
Siyasal İşbirliği Sorunu ve Doğru Yaklaşım / <i>Aşikâr Çolak</i>	101
DİSK Ne Yapmalı - Neyi Yapmamalı?	108
Solda Birlik Sorunu ve TİP'in Süren Olumsuzluğu / <i>İLKE</i>	116

Sahibi: *Öner Ciravoğlu* / Yazışleri Müdürü: *Yusuf Hasançebi* /
Yazışma ve Havale Adresi: P. K. 71 İstanbul / Yönetim ve Dağı-
tım Adresi: Cağaloğlu, Başmusahip Sokak Tan Apt. No: 10/11,
İstanbul / Abone Koşulları: Yıllık 300, altı aylık 150 lira, dış ülke-
ler için ikika tıdır / Baskı: Doğan Basımevi / Dizgi: Evren Mat-
baası / İlan: Tam sayfa 500 lira, diğer ilanlar santimi 50 lira /
Basıldığı Tarih: 8 Aralık 1979

12 Ağustos 1979'dan - 12 Kasım 1979'a

13 AĞUSTOS 1979

- Zonguldak Maden Havzası Maden Ocaklarında meydana gelen grizu patlaması sonucu 6 maden işçisi öldü.
- Demokrat Parti devrinin polis şeflerinden Zeki Şahin öldürüldü.
- Yurdun çeşitli yerlerinde 5 kişi öldürüldü.
- ODTÜ'de Öğretim üyelerinin katıldığı «İstiklâl Marşı ve Cumhuriyet'e Saygı» yürüyüşü yapıldı.
- İran'da yeni basın yasasını protesto eden soicularla Humeyni yanlıları arasındaki çatışmada çok sayıda kişi yaralandı.

14 AĞUSTOS 1979

- Mersin gümrüğünde devletin çelik mührünü kullanan bir gümrük komisyoncusu suçüstü yakalandı.
- Bossa fabrikasında, sendikal mücadele veren işçilerden bir kısmının işten atılmasıyla gelişen ve toplu direnişe kadar varan olaylardan sonra büyük çapta işçi kıyımına başlandı.
- FKÖ Siyasal Daire Başkanı Faruk Kaddumi, Temsilcilik anlaşmasını imzalamak üzere Türkiye'ye geldi.
- İsrail'de 1 milyon işçi, fiyat artışlarını protesto amacıyla iki saatlik greve gittiler.
- Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev'e gönderdiği mesajda Araplarla dost ülkeleri Bağdat Zirvesi kararlarını desteklemeye çağırdı.

15 AĞUSTOS 1979

- FKÖ'nün Türkiye temsilciliği için protokol imzalandı.
- İstanbul'da bir depoya yapılan baskında piyasada bulunmayan 140 milyon liralık stok ilaç ele geçirildi.
- Ankara'da İki sıkıyönetim mahkemesi daha kuruldu.
- Fas ve Polisario örgütü arasındaki yoğun çatışmalarda 500 kişi öldü.

16 AĞUSTOS 1979

- Milli Güvenlik Kurulu, Sıkıyönetimin 2 ay daha uzatılmasını hükümete tavsiyeye karar verdi.
- İstanbul'da Tekfen Fabrikası ile 3 ana deposuna yapılan baskında 216 bin 400 adet stok ampul ele geçirildi.
- İstanbul'da Tekfen Fabrikası ile 3 ana belediye işçileri direnişe geçti.

17 AĞUSTOS 1979

- Başbakan Yardımcısı Sükan, Demirel ailesine 1975-77 yılları arasında 1 milyar 107,4 milyon liralık banka kredisi kullanıldığını açıkladı.
- Denizli'de TÖB-DER'li bir öğretmen, bir öğrenci ve bir şoför öldürüldü.

19 AĞUSTOS 1979

- Güney Rodezya'da ırkçı yönetime karşı Zimbabwe halkının bağımsızlığı için savaştan ZAPU, Türkiye'ye temsilci atadı.
- Bakanlar Kurulu, DYF-İŞ'in Devlet Demir Yollarında aldığı grev kararını bir ay süreyle erteledi.
- Bakanlar Kurulu, DYF-İŞ'in Devlet İran'da devrim muhafızları Paveh kentini ele geçirecek 11 Kürdü kurşuna dizdi.

20 AĞUSTOS 1979

- İstanbul'da bir assubay ile bir polis memuru öldürüldü.
- Hindistan'da parlamentonun güvenini yitiren Charan Singh hükümeti istifa etti.
- Bahçelievler katliamı sanığı 8 faşist idam istemiyle yargılanmaya başladı.

21 AĞUSTOS 1979

- TBMM Birleşik toplantısında sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması kabul edildi.
- Mobil işyerlerinde aldığı grev kararını 30 gün süreyle erteledi.
- Bakanlar Kurulu, Petrol-İŞ'in Shell ve İran'da hükümet kuvvetlerine karşı koydukları gerekçesiyle 21 kişi idam edildi.

22 AĞUSTOS 1979

- Merkez Bankası Kayseri şubesi silahlı 4 kişi tarafından soyularak 13 milyon lira çalındı.
- İran'da Kürtler, Miyandoab kentini top ateşine tuttu.

23 AĞUSTOS 1979

- Samsun'un Bafra ilçesinde TÖB-DER üyesi Milli Eğitim Müdür yardımcısı öldürüldü.
- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı TÖB-DER'i kapattı.
- Diyarbakır'da 22 gündür tutuklu bulunan DİSK Genel Sekreteri İşıklar tahliye edildi.
- Merkez Bankası tarafından bankalara açılan krediler daraltıldı.

- Film ve senaryoların denetimini düzenleyen yeni tüzük yürürlüğe girdi.
- TSİP Genel Başkanı Kaçmaz, bayram mesajında «Halkın kardeşlik ve barış

inde kutlayacakları gerçek bayramların mücadelesini verelim» dedi.

26 AĞUSTOS 1979

- Bir süre önce tutuklu bulunduğu Sağmalcılar cezaevinden kaçan faşist Ferhat Tüysüz Adana'da yakalandı. Tüysüz Adana'da MHP ve ÜGD ile sıkı ilişki kurduğunu, çeşitli öldürme, yaralama, bombalama olaylarını yürüttüğünü itiraf etti.
- Yurdun çeşitli yerlerinde 15 kişi öldürüldü.

- ABD yetkilileri, ülkeye sığınan Bolşoy balesi dansörlerinden Alexander Godounov'un eşi Ludmilla Vlaşova'nın bulunduğu Sovyet yolcu uçağının New York'tan kalkışını engellerken, Sovyetler Birliği olayı protesto etti.
- İran ordusu, özerklik isteyen Kürtlerin elindeki Sakez kentini ele geçirdi.

27 AĞUSTOS 1979

- Samsun'da ilericilerin devam ettiği bir kahveye açılan yayılım ateşi sonucu 3 kişi öldü.
- Kayseri Yeşilhisar İlçesi CHP Gençlik Kolları Yönetim Kurulu üyesi bir genç faşistlerin saldırısı sonucunda öldü.
- Yüksek Seçim Kurulu, CHP'nin 14 Ekim'de Ankara'da da seçim yapılması için başvurusunu reddetti.

- Ayakkabı üreticileri işyerlerini kapatarak İstanbul'da ayakkabı üretimini tümüyle durdurdular.
- Otomobil lastiği fiyatlarına yüzde 90, kağıt fiyatlarına yüzde 50 oranında zam yapıldı.
- İran'da Kürtler, hükümet kuvvetlerinin Mahabad kentine karşı giriştiği saldırıyı püskürttü.

28 AĞUSTOS 1979

- Coca-Cola fabrikasında 850 işçi direnişe geçti.
- Ülker fabrikasının pasif direnişteki 1200 işçisi, işverenin lokavt ilan etmesi üzerine Bölge Çalışma Müdürlüğüne başvurarak yasal saptamanın yapılmasını istediler.

- Kuzey İrlanda'da 18 İngiliz askeri İRA tarafından öldürüldü.
- Amerikan Ticaret Bakanlığı, yabancı ülkelerdeki doğrudan Amerikan yatırımlarının yüzde 12 oranında arttığını açıkladı.

29 AĞUSTOS 1979

- DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası 9. Bölge temsilciliği ile bağımsız Devrimci Maden-İş Sendikasına kayıtlı işçiler toplu sözleşme yapacak sendikanın saptanamaması nedeniyle Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarındaki işyerlerinde direniş ve eylem yaparak üretimi durdurdular. 56 işçi gözaltına alındı.
- Mardin Bağımsız Milletvekili Nurettin Yılmaz ile Diyarbakır CHP milletvekili

- İskan Azizoğlu, İran kürtlerine uygulanan soykırıma Türk hükümetinin yardımcı olmamasını istediler.
- Humeyni, kanun dışı ilan edilen İran Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) liderlerinin «vatan haini olduklarını ve mutlak surette cezalandırılacaklarını» söyledi.
- Japonya Başbakanı Ohira, Meclisi feshederek erken seçimlere gideceğini açıkladı.

30 AĞUSTOS 1979

- Cumhurbaşkanı Korutürk, «Artık bu topraklar üzerinde kurtarılmış bölgelere, dil, ırk, sınıf, mezhep ayırımına dayandırılmak istenilen faaliyetlere yer yoktur» dedi.
- İGD İzmir Şubesi, yayınladığı iki bildiri nedeniyle, «amacı dışında faaliyet gösterdiği ve siyasal partiler aleyhine propaganda yaptığı» gerekçesiyle, İzmir Toplu Basın Mahkemesi tarafından kapatıldı.
- Ordu Belediyesi'nde Genel-İş üyesi işçilerin başlattıkları direniş mahkeme

kerarıyla durduruldu. 144 işçinin iş akitleri feshedildi. Kentte temizlik işçisi olarak mahkumlar çalıştırılıyor.

- İran İşçileri Bakanı Sabaghani, bir Kürt heyeti ile yapılan görüşmeler sonunda anlaşmaya varıldığını açıklarken, Kürt liderleri bu açıklamanın görüşmeleri çarpıtmak amacına yönelik olduğunu söylediler.
- Sovyetler Birliği Başbakanı Kosinin, «ABD ile karşılıklı anlayış geleneği çok kolay yitirilebilir» dedi.

31 AĞUSTOS 1979

- Amasya'nın Suluova ilçesi yakınlarında Büyük Çeltik Kömür İşletmesine ait ocaklarda, 16 işçi sel sonucu mahsur kalarak öldü.
- TEP Genel Sekreteri Ormanlar, İstanbul Bağımsız Senatör Adayı Niyazi Ağırnaslı ile Tokat Bağımsız Senatör Adayı

Sevim Belli'yi destekleyeceklerini açıkladı.

- ABD Başkanı Carter, İsrail Haberalma Örgütü'nün (MOSSAD), ABD'deki faaliyetlerinin «normal olduğunu ve yasal sınırları aşmadığını» açıkladı.

1 EYLÜL 1979

- 1 Eylül Dünya Barış Günü kutlandı.
- Tarsus'ta bir şoför, İstanbul'da iki polis öldürüldü.
- ÇİMSA Çimento Fabrikasında yetkiyi DİSK'e bağlı Keramik-İş Sendikası aldı.
- Halkevleri Genel Başkanı Yıldız, «Güvenlik görevlileri şubelerimize

üyelerimizden daha sık girip çıkıyor» dedi.

- İran Başbakanı Bazergan, Ayetullah Humeyni kendisini görevden almadığı takdirde, kendisinin istifa edeceğini bildirdi.
- Hindistan'da Hindu-Müslüman çatışmasında 15 kişi öldü.

2 EYLÜL 1979

- Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimine katılacak parti adaylarını ve listede alacakları sırayı belirleyen önseçimler dün yapıldı.
- Adana, Kars ve İskenderun'da 5 kişi öldürüldü.
- İran İşçileri Bakanı Haşim Sabaghian,

Türkiye'nin, İran'da hükümete karşı başkaldıran Kürtlere yardımda bulunmayacağı konusunda teminat verdiğini söyledi.

- Tarsus'ta sol görüşlü kişilerin devam ettiği bir kahvehaneye açılan ateş sonucu Adana İTİA öğrencisi Veli Durmuş öldü, iki kişi yaralandı

3 EYLÜL 1979

- Ordu'nun Kumru ilçesi Kaymakamı Nedim Öztürk, evine açılan yayılım ateşi sonucunda ağır yaralandı.
- TÖB-DER'in 9. kuruluş yılı kutlandı. Merkez Yönetim Kurulu açıklamasında, «Bu mücadele yılında grev ve toplu sözleşme haklarının alınması için yoğun çaba gösterileceği» belirtildi.
- MESS üyesi sanayicilerin, işkolunda yapılacak toplu sözleşme nedeniyle

kârlarını açıklamadıkları belirlendi.

- Yüksek Seçim Kurulu, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı «1979 Türkiye Karayolları Haritası»nın dağıtımını, «seçmenin oyuna etki yapacağı» gerekçesiyle, yasakladı.
- Bağlantısız Ülkeler 6. Doruk Konferansı, Küba'nın başkenti Havana'da başladı.
- İran Hava Kuvvetlerine bağlı jetler, Mahabad kentini bombaladılar.

4 EYLÜL 1979

- Tarsus'ta saldırılar devam ederken, 2 kişi daha öldürüldü.
- TSİP Bayramiç ilçe binası faşistlerin saldırısına uğradı.
- CHP Küçük Kurultayına sunulacak Genel Yönetim Kurulu raporunda, sol partiler CHP oylarını bölmekle suçlandı.
- Türk-İş Genel Başkanı Denizcier, «Türkiye'de bugün en önemli sorun zedelenen devlet otoritesini yeniden güçlendirmektir» dedi.
- Devlet memurları yan ödeme

katsayısının 6 olarak belirlenmesi, TMMOB, TÜM-DER ve DENET-FE tarafından eleştirildi.

- Büyük Çelttek Kömür Ocağında mahsur kalan 16 işçiye halâ ulaşılamadı.
- İKD, Danıştay'a başvurarak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nın kapatma kararının iptalini istedi.
- 16. Antalya Sanat Şenliği Altın Portakal Film Yarışması, üç filmin Denetleme Kurullarınca alıkonulması nedeniyle ertelendi.

5 EYLÜL 1979

- CHP Küçük Kurultayı çalışmalarına başladı.
- Ecevit; «Seçimler iktidarı değiştirmez» dedi.
- CHP, Kahramanmaraş olayları duruşmasına müdahil olarak katılma isteminde bulundu.
- Ortaokul ve liselerde yeni öğretim yılının başlaması, 17 ekime ertelendi.
- Kayseri'deki iki medrese için MHP'den

görüş soran Vakıflar Bölge Müdürü açığa alındı.

- İran ordusu Sardast kentini ele geçirdi
- Altın fiyatları rekor düzeye çıkarak 325 dolara fırladı.
- Türk-İş'e bağlı Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu, Kömür Satış ve Tevzi İşyerlerinde 15 gün önce aldığı grev kararını uygulamaya başladı.

6 EYLÜL 1979

- Türk-İş Genel Sekreteri Şide, «CHP ve AP'nin yanyana gelmesini, demokrasi açısından önemli görüyoruz» dedi.
- Bakanlar Kurulu, Kömür Satış ve Tevzi İşyerlerindeki grevi «Milli Güvenlik» gerekçesiyle 30 gün erteledi.

- Konya Seydişehir Alüminyum Tesislerinde bir askeri jet uçağının parçalara ayrılması sırasında meydana gelen patlamada iki işçi öldü, üç işçi yaralandı.

- Havana'daki Bağlantısızlar Döruğunda ABD, Çin ve Mısır şiddetle eleştiriliyor.
- Küba'da Sovyet askerleri bulunduğu

ylundaki iddialar üzerine ABD Ulusal Güvenlik Konseyi toplantıya çağrıldı.

7 EYLÜL 1979

- Alüminyum ürünlerine yüzde 136 zam geldi.
- Ecevit: «Türk ekonomisi ancak bir ulusal üretim seferberliği ile esenliğe çıkabilir.»
- İran'da memurların hükümeti

eleştirilmesi yasaklandı.

- Japonya Başbakanı Ohira parlamentoyu feshettiğini açıkladı.
- ABD'de Senatör Byrd, SALT-2 Anlaşmasının onaylanması. görüşmelerinin ertelenmesini istedi.

8 EYLÜL 1979

- Manisa'da faşistler solcu 4 fırın işçisini öldürdü.
- Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde faşistler aralarında CHP ilçe binası, TÖB-DER, MTA, Yeraltı Maden-İş sendikası olmak üzere çok sayıda işyerine saldırarak tahrip ettiler, 6 kişi yaralandı.
- Demirel, «5 milletvekilliğini kazanırsak bu hükümet yoktur» dedi.
- Havana'daki Bağlantısızlar Döruğunda konuşan Kıpriyanu, Türk askerlerinin Kıbrıs'tan çekilmesi halinde Kıbrıs

Türk ve Rum toplumlarının kendi sorunlarını, kendi aralarında çözebileceğini söyledi.

- İsrail jetlerinin desteğindeki sağcı Hıristiyanlar, Güney Lübnan'daki Filistin mevzilerine saldırdılar.
- Carter, Küba'daki Sovyet askerlerinin ABD'ye karşı askeri bir tehdit oluşturmadığını, asıl sorunun Sovyetler Birliğinin Batı yarımkürede başka bir ülkede askeri birlik bulundurması olduğunu söyledi.

9 EYLÜL 1979

- Yarımcı limanında yakalanan Zehra Güveli ile Yunan bandıralı Nicos gemilerinde ortaya çıkarılan kaçak demirlerin Yahya Demirel'in iş ortağı Şelefyan ile Atilla Özçelik tarafından Türkiye'ye gönderildiği saptandı.
- Adana'da solcu bir öğrenci öldürüldü.
- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, Nâzım Hikmet'in «İnsan Manzaranarı»

oyununu da yasakladı.

- Pakistan'da bu ay içinde yapılacak olan yerel seçimlerde, adayların hangi partiden olduklarını açıklamaları yasaklandı.
- Bağlantısızlar Döruk Toplantısının sonunda, «Kıbrıs'ta eşitlik temeline dayanan görüşmelerin başlatılmasını» öngören karar tasarısı onaylandı.

10 EYLÜL 1979

- TİP'in kurucularından avukat Ceyhan Can Adana'da silahlı saldırı sonucu öldürüldü.
- Bayındırlık Bakanı Elçi: «141 ve 142'nci maddeler ilkelliğin simgesidir» dedi.
- İmar ve İskan Bakanı Karaaslan, 16 işçinin sel sonucu mahsur kalarak öldüğü Büyük Çelttek Kömür Ocağı

sahibi olan MHP Suluova İlçe Başkanının gereken önlemleri almadığını belirtti.

- Çalışma Bakanı Ersoy: «Grev sürerken işyerini kapatmak yasadışı lokavttır.»
- İran'ın dinî İlderlerinden Ayetullah Talegani yatağında ölü bulundu.

11 EYLÜL 1979

- Çukurova Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Tıp Fakültesi Nöroloji Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Fikret Ünsal öldürüldü.
- Sovyetler Birliği resmi yayın organı Pravda, Küba'daki Sovyet Birliğinin 1962 yılından beri değiştirilmediğini açıkladı.

12 EYLÜL 1979

- Çukurova Üniversitesi Rektör Yardımcısı Ünsal'ı öldürenin faşist Aydın Telli olduğu açıklandı.
- MESS Başkanı Özal, 170 işyerinde çalışan yaklaşık 50 bin işçiyi kapsayan toplu-iş sözleşmesi görüşmelerinde, sendikalardan, «makul ölçüler içinde hak istemi» beklediklerini ve bunun çalışma başarısının koşulu olduğunu söyledi.
- Angola Devlet Başkanı Agostinho Neto öldü.

13 EYLÜL 1979

- «Ülkücü İntikam Komandoları» örgütünün başkanı faşist komando Cengiz Ayhan yakalandı.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca çeltik, mısır, soya, mercimek ve nohutun taban fiyatları artırıldı.

14 EYLÜL 1979

- Demirel, «Biz bu seçimlerle hükümete geleceğiz demedik ki» dedi.
- AP'li Esat Kıratlıoğlu: «Rejime yönelik tehlike Anayasa değişikliği ile önlenemez.»
- Soma maden ocağında 6 işçi, grizu sızmasından öldü.
- FKÖ lideri Arafat, resmi çağrılı olarak İspanya'ya gitti.
- Nikaragua'nın devrik diktatörü Somoza, ABD Başkanı Carter'ı «iki yüzlülükle» suçladı.

15 EYLÜL 1979

- Çeşitli öldürme, yaralama ve soygun olaylarından sanık olarak yakalanan faşist komando Cengiz Ayhan, Mersin'de bir başkomiserin evinde kaldığını açıkladı.
- TSİP Başkanlık Kurulu üyesi Çağatay Anadolu, Anayasa'nın geriye doğru değiştirilmesi için, AP ile CHP'nin işbirliği yaptığını belirtti.
- TÖB-DER Genel Başkanı Gazioğlu, iktidarın örgüte yaklaşımının MC dönemlerinden çok farklı olmadığını belirterek, Milli Eğitim Bakanının tarafsız görünme çabası içinde TÖB-DER üyesi öğretmenleri sürdürdüğünü söyledi.
- El Salvador'da gösteri yapan solculara polis ateş açtı; 2 ölü, 27 yaralı var.
- Londra Konferansında, Yurtsever Cephe, Zimbabve-Rodezya'da beyazların tümüyle iktidar dışında bırakılmasını istedi.

16 EYLÜL 1979

- Kars'ta bazı sol fraksiyonların «seçimi boykot» çağrısını eleştiren TSİP İl Başkanı, işçi sınıfının siyasi mücadelesini burjuvazinin karşısına çıkarmada seçimlerin büyük önem taşıdığını söyledi.

- CHP Tokat Senatörü Zihni Betil öldü.
- Ecevit, halktan «yetki ve destek» istedi.
- Maden Mühendisleri Odası, 6 işçinin zehirlenerek öldüğü Soma Maden İşletmesinde işçilerin soluk alması

için gerekli makinelerin 20 yıldır yenilenmediğini söyledi.

- El Salvador'da ordu alarına geçirildi.
- Sovyetler Birliği ve Etyopya teknik ve ekonomik işbirliği anlaşması imzalandı.

17 EYLÜL 1979

- Kars ve İstanbul'da iki kişi öldürüldü.
- TMMOB'ye bağlı 14 oda, «yan ödeme kararname»nin teknik elemanlara bir yarar sağlamaması gerekçesiyle «bir günlük işi bırakma» eylemi kararı aldı.
- Yüksek Seçim Kurulu kesin aday listelerini açıkladı.
- PTT yurtdışı hizmetlerine yüzde 125 oranında zam yaptı.
- TSİP Genel Sekreteri Yusufuğlu,

sermaye çevrelerinin 14 Ekim seçimlerinden sonra bir «partiler üstü hükümet» oluşturma amacıyla olduklarını, böyle bir hükümet değişikliğinin Anayasa'nın değiştirilmesine yolaçacağını söyledi.

● Afganistan Devlet Başkanı Taraki sağlık nedenleri ile görevden çekildi. Taraki'nin yerine Başbakan Hafızullah Amin getirildi.

18 EYLÜL 1979

- TİM-DER İstanbul Şubesi üyesi memurlar, yan ödeme artışının düşüklüğünü protesto direnişi yaptılar.
- İKV Yüksek Koordinasyon Kurulu, Türkiye'nin AET'ye tam üye olmasını istedi.
- TÖB-DER'in öğretmenler üzerindeki

baskı ve cinayetleri protesto için Ordu, Eskişehir ve Bitlis'te miting ve yürüyüşler yapacağı açıklandı.

● Gümrük ve Tekel Bakanı Mataracı, yan ödeme kararname»ni imzalamadan Avrupa'ya gitti.

● Altın fiyatları hızla yükselerek 374 dolara ulaştı.

19 EYLÜL 1979

- Adana Yapı Meslek Lisesi lojmanlarına silahlı kişilerin yaptığı baskında 6 öğretmen öldürüldü.
- TMMOB'nin «Bir günlük işi bırakma» kararı yurt çapında uygulandı.
- Türk-ABD Savunma İşbirliği Anlaşması

görüşmeleri Ankara'da başladı.

- BM 34. Dönem Genel Kurulu çalışmalarına başladı.
- IMF, az gelişmiş ülkelerin yabancı yatırımları özendirmeleri gerektiğini öne sürdü.

20 EYLÜL 1979

- Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan hükümetten istifa etti.
- CHP Konya Milletvekili Durmuş Ali Çalık öldü.

- Türkiye'nin, Kıbrıs sorununun BM Özel Siyasi Komitede ele alınması önerisi reddedildi.

21 EYLÜL 1979

- «Yan ödeme kararname» Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından onaylandı.

- Malatya, Muğla ve İstanbul'da üç kişi öldürüldü.
- Orta Afrika'da İmparator Bokassa,

- kansız bir darbeyle devrildi. Ülkede yeniden cumhuriyet ilan edildi.
- Neto'nun ölümüyle boşalan Angola Devlet Başkanlığına Dos Santos

getirildi.

- ABD, Federal Almanya'dan askeri bütçesini arttırmasını istedi.

23 EYLÜL 1979

- Türkeş'in komandalara görev verdiği belgeleriyle açıklandı.
- Orta Afrika'nın devrik imparatoru Bokassa'ya hiç bir ülke sığınma hakkı tanımıyor.
- Ecevit seçimlerden sonra daha da

etkin bir hükümet kuracaklarını ileri sürdü.

- CHP genel sekreter yardımcısı Birgit: «Sol oylar ağırlık olarak CHP'de kalacak.»

24 EYLÜL 1979

- Başsavcı Kazım Akdoğan MHP hakkında soruşturma açmayı geciktiriyor.
- Faşist komando Cengiz Ayhan Türkiye'yi kurtaracak tek liderin

Türkeş olacağını ileri sürdü.

- Çin IMF'ye üyelik için başvurdu.
- Yüksek Seçim Kurulu TRT'de yapılacak seçim konuşmalarına sansür uygulama kararı aldı.

25 EYLÜL 1979

- MHP'nin Almanya'da 62 örgütü olduğu belirlendi.
- İktisadi Araştırma Vakfı Başkanı Orhan Dikmen bir «ara rejim» formülünün kaçınılmaz hale geldiğini söyledi.
- TÖB-DER'in üç ayrı ilde yapacağı

«sendikal haklar» miting ve yürüyüşleri yerel yöneticiler tarafından yasaklandı.

- Demirel'in kardeşlerinin yurt dışına yaklaşık olarak 161 milyon lira kaçırdıkları saptandı.

28 EYLÜL 1979

- TÖB-DER genel başkanı Gültekin Gazioğlu «MHP'nin anayasa tanımazlığı belgelendikten sonra işi ağırından almak cumhuriyetimiz adına tüyler ürperticidir.»
- Demirel madenlerin devlet eliyle işletilmesine karşı çıktı.
- Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul MHP'li komandolar tarafından öldürüldü. Polisler protesto için göreve çıkmadılar.
- Cevat Yurdakul'u MHP milletvekillerinin

son bir aydır sürekli hedef olarak gösterdikleri ve öldürülmesi için işaret verdikleri saptandı.

- Kamu işçilerinin yönetime katılmasına Sanayi ve Teknoloji bakanı Orhan Alp karşı çıktı.
- Barolar Birliği başkanı Erem ve Altındağ belediye başkanı TRT'de oynatılan «Fadik kız» filmine karşı çıktılar. Erem filmi, avukatlık mesleğini rencide eder nitelikte bulduğunu söyledi.

29 EYLÜL 1979

- TÖB-DER'in Bursa mitingine saldıran güvenlik kuvvetleri bir öğretmeni öldürdü. TÖB-DER genel başkanı Gazioğlu ile 302 öğretmen gözaltına alındı.
- Cevat Yurdakul'un öldürülmesi olayı Adana'da yaygın gösterilerle protesto edildi. Adana sıkıyönetim komutanı «faşist» olarak nitelendirildi.
- Korutürk, bugüne kadar sürekli önlemlerin alınmadığını belirterek hükümeti uyardı ve suçladı.

1 EKİM 1979

- Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un cenazesinde olaylar çıktı.
- Tankların ve silahlı koruyucuların eşliğinde Kars'a seçim konuşmasına giden Demirel kent halkına korkulu dakikalar yaşattı.

2 EKİM 1979

- Kars AP Senato adayı Salim Dursunoğlu öldürüldü.
- Tito, gelişmekte olan ülkelere en olumlu koşullarda yardımlar sağlanmasını istedi.
- Altın fiyatları bir günde 100 lira artarak en yüksek düzeye ulaştı.
- TÖB-DER üyesi öğretmenler bir günlük «yas» çağrısına uyarak derslere girmediler.

3 EKİM 1979

- DİSK seçimlerde CHP'nin destekleneceğini açıkladı.
- TÖB-DER'in bir günlük «yas» eylemine 200 bin öğretmenin katıldığı açıklandı.
- TSİP'in seçim konuşmalarından biri Yüksek Seçim Kurulu tarafından iptal edildi.

5 EKİM 1979

- İçişleri bakanı Hasan Fehmi Güneş istifa etti.
- FKÖ lideri Yasser Arafat, örgütün Ankara bürosunun açılışında bulunmak üzere Türkiye'ye geldi.
- Türkeş Erzurum'da yaptığı konuşmasında ülkücü katillerin affedileceğini söyledi.
- Ecevit: «Filistin halkının devletini kurmasını sonuna kadar destekliyeceğiz.» dedi.
- TSİP genel başkanı Kaçmaz Arafat'a bir mesaj gönderdi.

6 EKİM 1979

- Yunanistan'ın Sovyet gemilerine limanlarında onarım izni vermesi, Türkiye'de ve NATO ülkelerinde öfke ve panik yarattı.
- Ecevit «kahrolsun faşizm» sloganının «faşizm geldikten sonra bağırılmasını istedi.»
- TSİP, Devrimci-Demokratlar ve Birlik Dayanışma gurubunca ortaklaşa düzenlenen eylem birliği mitingi İstanbul'da yapıldı.

7 EKİM 1979

- Türkeş Türkiye'deki terörün kaynağının «dışarda» olduğunu söyledi.
- Brejnev Demokratik Almanya'da yaptığı konuşmada Orta Avrupa'dan yirmi bin asker ve bin tank çekeceklerini belirtti. Brejnev orta menzilli füzeleri azaltmaya hazır olduklarını da sözlerine ekledi.
- Japonya'da genel seçimler yapıldı. Komünistler sandalye sayısını 17 den 39 a çıkardılar.

8 EKİM 1979

- MHP genel başkanı Türkeş, iktidara geldiklerinde ücretleri donduracaklarını söyledi.
- Cumhurbaşkanı seçmenleri oy vermeye çağırdı.
- ABD Avrupa'ya orta menzilli silahlar yerleştirme kararı aldı.
- MSP milletvekili Seven TRT'den kürtçe yayın yapılmasını istedi.
- İstanbul'da fiyatlar bir yılda % 79 arttı.
- Alman işadamları Uluslararası Yeni Ekonomik Düzen görüşünü çağırdı olarak nitelediler.

10 EKİM 1979

- MHP adına TV'de seçim konuşması yapan Özbaş'ın cinayet suçuyla yargılandığı açıklandı.
- Carter Brejnev'in orta Avrupada kuvvet indirimine ilişkin önerisini «ilginç» bulmadığını açıkladı.
- Kastro 19 yıl sonra ilk kez ABD'ye gidiyor.
- Ecevit seçim konuşması için gittiği Erzurum'dan kaçmak zorunda kaldı.
- ABD üsleriyle ilgili geçici statünün süresi üç ay daha uzatıldı.

12 EKİM 1979

- Türkiye'nin Hollanda büyükelçisinin oğlu öldürüldü.
- Parti liderleri TV'deki son konuşmalarını yaptılar.
- Türközü Ülkü Ocakları başkanı iki kişiyi çuvala sokup öldürdüğü için ölüme mahkûm edildi.
- Bağlantısızlar dönem başkanı sıfatıyla ABD'ye giden Castro BM'de konuştu. Castro'nun görüşme isteğini Carter kabul etmedi.
- Çin devlet başkanı Hua üç haftalık Avrupa gezisine başladı.

13 EKİM 1979

- MSP milletvekili Hüseyin Erdan Fatsa'da 4 tabanca ve patlamaya hazır altı dinamit lokumu ile yakalandı.
- ABD, Küba'daki üssü Guantanamo'da askeri manevralara hız vererek Karaip bölgesinde gerginliği artırmayı deniyor.
- TSİP genel başkanı Ahmet Kaçmaz TV'deki son seçim konuşmasında seçmenleri, solun gücünü desteklemeye çağırdı.
- NATO devletleri yetkilileri silahlanma yarışının hızlandırılmasını istediler.

- 29 ilde kısmi senato ve milletvekiliği ara seçimleri yapıldı.
- Seçimlerde AP beş milletvekilliğinin tümünü kazanırken CHP büyük oy kaybına uğradı. 50 senatörlük pariler arasında şöyle dağıldı:
- AP 33, CHP 12, MSP 4, MHP 1.
- Sol partiler içinde en çok oyu alan TSP toplam oyların % 1.31'ini sağladı.
- Mecliste azınlığa düşen CHP hükümetinin istifa etmesi istendi.

- CHP genel başkanı Ecevit: «Devir aldığımız sorunların bedelini ağır ödedik» dedi.
- Başsavcılık için yapılan seçimleri Fahrettin Kiyak kazandı.
- Çin Başbakanı Hua'nın üç hafta sürecek Avrupa gezisi başladı.

bir BELGE

Çin İmparatorlarının Yöntemleriyle Hareket Ederek

ÇKP MK Başkanı Hua Kua Feng'in Batı Avrupa ziyareti 14 Ekim'de başladı. Çin Başbakanı'nın Batı Avrupa ülkelerine yaptığı bu ziyaret, doğal olarak büyük ilgi uyandırıyor. Çünkü Çin birkaç yıldır batı dünyasıyla yakınlaşma politikası izliyor.

Mao'nun yerine geçen yeni yöneticiler, «dünya hegemonyası için mücadeleyi» merkez kabul eden Maocu uluslararası gelişme anlayışını tümüyle miras aldılar. Çin'in bir süper devlet haline, yani dünya egemeni haline dönüştürülmesi, Pekin'de kabul edildiği gibi, ancak tüm alanlarda modernleşmeyi gerçekleştirerek ve öncelikle de modern bir savaş sanayii potansiyeli yaratarak ve bu potansiyeli artırarak sağlanabilir. «Kendi gücüne dayanma» ilkesine bel bağlamayan Çin liderleri, batıyı kendi stratejik planlarının hayata geçirilmesi için başlıca müttefikleri olarak gördüklerini gizlemiyorlar.

Çin Halk Temsilcileri Meclisi'nin son tonlantı döneminde bir konuşma yapan Hua Kua Feng, SSCB'nin, «Batı Avrupa ülkelerini tehdit ederek ve bu ülkelere şantaj yaparak Avrupa'daki silahlı kuvvetlerini sürekli olarak artırdığını», «Avrupa'yı kuşatmak suretiyle boğmak» niyetinde olduğunu ileri sürmüştü. Çin Başbakanı Avrupa'nın «şiddete şiddetle karşılık vererek» direnmesi gerektiğini söyledi. Bu yolla «savaşın patlak vermesini geciktirmek mümkündür». Bu düşünceyi ileri süren Hua Kua Feng, ziyaret etmeyi düşündüğü ülkelerin gazetecileri önünde yaptığı basın toplantısında konuşurken, NATO'ya ait «güçlü ve birleşik Avrupa'nın kurulması anlayışını destekledi.

Teng Hisao Ping, Çin'in, batıyı anti-sovyet oyuna sürüklemeye istediğini daha büyük bir açık yüreklilikle ifade etti. Teng Hisao Ping gazetecilere verdiği demeçte, Çin'le ilişkileri geliştirme ve derinleştirme çağrısı yaptı. «Eğer gerçekten kuzey ayısını durdurmak istiyorsak, bunun için tek yol vardır, birleşmek. Eğer sadece ABD'nin gücüne dayanacak olursak bu yeterli olmayacaktır. Sadece Avrupa'nın gücüne dayanacak olursak bu da yetmeyecektir. Ama eğer birleşirsek herşeyimiz olacaktır.»

Çin yönetiminin Çin liderinin ziyaretini planlarken, bu politik amaçları izlediğini düşünmek mantıklı olur. Görünüşe göre, Pekinli liderler, çeşitli somut antlaşmalar imzalamaktan ziyade Avrupa'yı «dört modernleştirme» planlarının gerçekleştirilmesine çekmeye, batıyı Pekin'in uluslararası alandaki anti-sovyet maceralarını etkin biçimde desteklemeye sürüklemeyi başlıca görev olarak kabul ediyorlar. Ziyaret sırasında herhalde bazı antlaşmalar imzalanacaktır.

ÇHC Başbakanı pek tabii ki, Ortak Pazar'ın isteklerini oluşturan dört Avrupa ülkesiyle ekonomik ve ticari ilişkilerin genişletilmesine önem veriyor. Hua Kua Feng'in, adı geçen ülkelere yapılan Çin ihracatının genişletilmesini direteceği ve daha ziyade ekonomik ilişkilerin ortak sorunlarının ve çok yakın zamanda geniş ölçekli donatım teslimatını öngörmeyen projelerin ele alınmasıyla yetineceği beklenebilir.

Pekçok gözlemcinin kabul ettiği gibi, Çin'e askeri teknik araç-gereç teslimatına ilişkin ricalar, görüşmelerde oldukça önemli bir yer işgal edecektir.

Bugün artık tahmin edilebileceği gibi, ÇHC temsilcisi belirli güçlüklerle karşılaşacak. Batı, Çin'deki politik durumun istikrarsızlığından ve yönetim içinde sürüp giden iç mücadeleden kuşulanmamazlık edemez. ÇKP üyelerinin yarısı (36 milyonun yarısı)

şimdi kötülene «Kültür Devrimi» yıllarında partiye girmişti. Eski aktivistlerin, yani hunveybinlerin makamlarından uzaklaştırılması kampanyası devam ediyor. Onların yerini «Kültür Devrimi» döneminde zarar gören kişiler işgal ediyor. Ancak bu kişiler, birkaç yıl sonra sahneden çekilmeye başlayacaklar ve bugün kötü duruma düşen «Kültür Devrimi» girişimcileri, eski yerlerine dönecekler. Onların, kalplerini kıranlarla hesaplaşmaya çalışacaklarını da gözden uzak tutmamak gerekir. Bütün bunların nasıl sona ereceğini önceden söylemek zor. Eger Çin yönetimini, topu topu bir buçuk yıl önce, şiddetli bir gerileme yönünde gürültülü bir şekilde yayınlanan ülkenin kalkınma planlarını ve Çin pazarının sınırlı olanaklarını yeniden gözden geçirmek zorunda bırakan ÇHC'deki ekonomik durumun istikrarsızlığını da ekleyecek olursak, batıdaki sağduyulu kişilerin Pekin'in «dört modernleştirme» programını gerçekleştirmek için batı sermayesini ve modern araç-gereçlerini celbetme konusundaki ısrarlı çabalarına karşı batılı ülkelerin temkinli davranmalarının nedenini anlamak zor değildir.

«Büyük esinlendiricinin» mirasçılarının anti-sovyet emellerine gelince, batıdaki pekçok kişi, bu emellerin gerçek yüzünü ve Pekin'i izlemenin yaratabileceği muhtemel sonuçları anlıyorlar. Londra Kraliyet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün raporunda şöyle deniyor: «Çin, Avrupa topluluğunun güçlendirilmesi için her türlü yola başvurup çağrıda bulunarak Avrupa'daki politik duruma yaklaşımda belirgin bir saflık gösterdi. Görüşüne göre, batılı devlet adamları, Çin'in Avrupa meseleleri konusundaki öğütlerine hiç de kulak asmıyorlar... Ne yazık ki, Çin'in dış politikası, hemen hemen tamamen Sovyetler Birliği'ne beslenen düşmanlıkla belirleniyor. Sovyetler Birliği'yle olan ilişkilerini Çinlilerin istediği kadar kötüleştirmeye pek az ülke hazırdır». Bu münasebetle şunları yazan «Mond Diplomatik» dergisiyle aynı fikirde olmamak olanaksız: «Çin imparatorlarının kullandıkları yöntem, daha başarılı bir denetim sağlamak amacıyla «barbarların» birbirlerine karşı kışkırtılmasından ibarettir. Batı Avrupa'yı SSCB'ye karşı kışkırtmaya çalışan Çin de zaten bunu yapıyor.»

Çin Başbakanı'nın Batı Avrupa ülkelerine yapacağı ziyarete başladığında durum böyle görünüyor. A P N

16 EKİM 1979

- Ecevit hükümeti istifa etti.
- Savunma sanayi işbirliği görüşmelerinde bulunmak üzere bir ABD heyeti Ankara'ya geldi.
- Seçimlerden başarılı çıkan AP, erken seçim istiyor.
- Orta Amerika ülkesi Salvador'da bir askerî darbe sonucu başkan Carlos Humberto iktidardan uzaklaştırıldı.
- MHP, AP'nin kuracağı bir hükümeti dışardan destekliyeceğini açıkladı.

17 EKİM 1979

- MSP, yeni kurulacak hükümete MHP'nin katılması halinde ülkenin bir iç savaşa sürükleneceği kanaatinde olduğunu açıkladı.
- Balgat katliamının iki suççu sanığı ölüme mahkûm edildi.
- Ordu CHP milletvekili Günay Yalım'ın AP'ye para karşılığı girdiği ileri sürüldü. Yalım büyük bir şirketin bayiliğini de almış.
- Salvador'da bir askerî darbe ile iktidara gelen yeni yönetim, darbenin bir halk ayaklanmasını önlemek amacıyla yapıldığını açıkladı.

21 EKİM 1979

- TRT'nin, Yunanistan'a karşı düşmanlık güden ve tahrikçi bir nitelik taşıyan yorumu ilerici-demokratik güçler arasında tepki yarattı.
- TÛM-DER genel kurulunda seçimleri, demokratik merkezîyetçilerin de içinde yer aldığı İttifak listesi kazandı. Genel başkanlığa yeniden Nizamettin Barış getirildi.
- CHP içindeki sol muhalefet, parti kurultayının oldu bittiye getirilmek istendiğini belirterek kurultay tarihine karşı çıktı.

22 EKİM 1979

- Meclisler yasama yılının ilk toplantısını yaptılar. Yeni seçilen milletvekili ve senatörler yemin ettiler.
- Demirel: «önemli olan kurulacak hükümetin şekli değil, ne yapacağıdır.»
- İşçilerin yönetime katılması konulu seminer İstanbul'da başladı.
- İktisadi Araştırmalar Vakfı başkanı ve tekeli sermayenin has adamlarından Orhan Dikmen, «eğer bir milli koalisyon kurulamayacaksa, bir geçiş hükümeti kurulsun» dedi.

23 EKİM 1979

- Irak, Libya ve Sovyetler Birliği, ihrac ettikleri petrol fiyatlarına % 10 zam yaptılar.
- Ecevit genel yönetime verilen kırmızı oyların kendisine verilmiş sayılacağını belirterek parti içi muhalefete santaj yaptı. CHP grubunda ise Ecevit partiyi batırmakla suçlandı.
- Anayasa mahkemesi 142. maddenin 1 ve 3. fıkralarının anayasaya aykırılığı

İddialarını esaslan görüşmeyi
kararlaştırdı.

- Dünya barışına katkıda bulunanlara
verildiği belirtilen «altın merkür»

ödülünün bu sene, Enver Sedat eliyle,
Türk İşadamlarından ve askeri
yönetimler tezgahlamakla ünlü Sakıp
Sabancı'ya verileceği açıklandı.

24 EKİM 1979

- Yeni hükümeti kurma görevi, AP genel
başkanı Süleyman Demirel'e verildi.
- Sıkıyönetimin 19 ilde iki ay daha
uzatılması Meclislerin ortak
toplantısında AP ve CHP'nin olumlu
oylarıyla kabul edildi. MHP ve MSP
sıkıyönetimin uzatılması önerisine
karşı oy kullandılar.
- Kahramanmaraş davasının sağcı
sanıkları mahkemede solculara ve

avukatlara saldırdılar. Olay, Adana
sıkıyönetim komutanlığının sağcı
teröristlere karşı hoşgörülü
davranmasının doğal bir sonucu
olarak yorumlandı.

- CHP genel yönetim kurulu sağcı
basının saldırıları karşısında
İş bankasının sermaye artırımına
kabul çyu vermekten vazgeçmeyi
kararlaştırdı.

25 EKİM 1979

- AP genel sekreteri Nuri Bayar, bir
azınlık hükümeti kurulacağını açıkladı.
- Demirel: «Hükümet cebimde değil ki
çıkartıp masanın üstüne koyayım.»
- Ankara'daki Mısır elçiliğini basan 4
filistinli gerilla Ankara sıkıyönetim
mahkemesi tarafından ölüm cezasına
çarpıtıldılar.

- İspanya'da, Katalonya ve Bask
bölgelerine özerklik verilmesi için
genel halk oylamasına başvuruldu.
- İzmir Ticaret Odası başkanı güçlü bir
hükümet kurulmasından yana olduğunu
belirtirken, Ege Sanayi Odası başkanı
bir erken seçimden yana olduğunu
açıkladı.

bir YORUM

Burjuva Demokratizm ve Ulusal Özgürlükler

İspanya'nın Bask ve Katalonya halklarına ulusal özerklik hak-
kı tanındı. Daha doğrusu, adını andığımız halklar, yıllardan beri
uğruna mücadele verdikleri muhtariyetlerine kavuştular. İspanya-
ya'da faşizmin devrilmesinden sonra yaşanan genel demokratik-
leşme sürecinin ulusal talepler alanında da meyvalarını vermesi
bekleniyordu. Esasen İspanya'da Bask ve Katalon halklarının,
özellikle Katalon halkını nözzerkliğinin maddi tarihsel temelleri
vardır ve bugün açığa çıkmış olan, bu tarihsel geleneğin kendini
kabul ettirmesinden başka bir şey değildir.

Bask ve Katalon halklarının özerklik için verdikleri mücadele çok eskilere dayanır. Örneğin Katalonya 1914 yılında kendi mahalli hükümetini oluşturmuş, 1932 yılında da bu özerkliğini anayasal statüye kavuşturmuştu. Katalon halkı bu dönem boyunca kendi hükümetlerini kendisi oluşturuyordu.

1939'da Cumhuriyetçilerin yenilgisiyle sonuçlanan İspanya iç-savaşında Katalon ve Bask Halkları Cumhuriyetçilerin safında merkezi demokratik hükümetin faşist Franko'ya karşı savunulmasında eşsiz mücadele örnekleri verdiler. Katalon ve Bask halklarının ulusal özgürlüğü, Franko'nun faşist ordularının ülkenin tümünü işgal etmesiyle yani, İspanya halkının özgürlüklerinin son bulmasıyla birlikte sona erdi.

Bask ve Katalon halklarının özgürlük mücadelesi faşist rejime karşı da aralıksız sürdü. Ulusal özgürlük hareketi üzerindeki amansız baskılar, bu halkları nörgütlü ulusal mücadelesini durdurmaya yetmedi. Bask yurtsever güçleri (ETA) ve Katalon halkının siyasal örgütlerinin oluşturduğu Politik Güçler Konseyi, ilk elden 1932 yılındaki statünün yeniden elde edilmesi için mücadeleyi sürdürdüler. Halkın büyük çoğunluğu özerklik mücadelesinin yanında oldu. Örneğin 1977 yılı Haziran'ında Katalonya'da yapılan seçimlerde özerkliği savunan partiler oyların % 95'ini almayı başarmış bulunuyorlardı.

Esasen Katalon halkı faşist Franko yönetimi zamanında sürdürdüğü özerklik mücadelesini 1977 Eylülünde başarıya ulaştırmış ve muhtariyet hakkını elde etmiş bulunuyordu. Bask ve Katalonya'da yapılan halk oylaması, özerkliğin yasal statü kazanmasını sağlamış oldu. Çünkü neo-faşist parti dışında, Katalonya'nın tüm politik güçleri, uzun yıllar sürgünde görev yapmış Josep Tarradellas başkanlığındaki hükümeti yönetime getirmek konusunda kararlıydılar.

Komünistler öteden beri İspanya'nın Bask, Katalonya ve Galıçya federal devletlerinden oluşan bir konfederal devlet olarak oluşmasını savunmaktadırlar. Bask ve Katalon halkının muhtariyetini resmen kazanmış olması, komünistlerin bu hedefi doğrultusunda atılmış önemli ve ileri bir adımdır. Bunu daha ileri adımların izlemesi, kendi kendini yönetimin, sosyal ve ekonomik sorunlarına da çözüm getirilmesi gerekmektedir. Özerklik mücadelesinin bundan sonraki boyutu bu olacaktır.

Bask ve Katalon halkların ulusal özerklik hakkını elde etmelerinin öğretici yanları üzerinde durulmalıdır. Burjuva demokratikleşme süreci içinde özerklik hakkının elde edilmesi, bu halklara

Galiçya burjuvazisininin bir ihsanı olmamıştır. İç savaşıyan buyana, içinde anarşistlerin de bulunduğu geniş yurtsever güçler cephesi, Bask halkının özgürlüğü için merkezi Madrit hükümetine karşı uzun ve çetin bir mücadele yürüttü. Bask halkı özerklik hakkını bileğinin hakkı ile elde etti ve sorunun nihai çözümüne kadar da aynı kararlılığını sürdürcektir.

Katalon halkı ise, 1714 yıllarında kiral 5. Filip'e karşı mücadelede doğan ulusal bilincini sürekli canlı tutmuştur. 11 Eylül 1977 günü yapıla nulusal mitinge bir milyondan fazla Katalon katıldı ve özerklik hakkının ertelenemeyeceğini bir kere daha kanıtladı. Galiçya burjuvazisi Bask ve Katalon halklarına özgürlüklerini tanımak zorunda kaldı.

Kapitalizmin oldukça fazla geliştiği Katalonya'da baskılar ve nesnel tarihi gelişmeler, halkın ulusal bilincini köreltmeye yetmemiştir. Bu bölge halkı, yarımadanın ilk sakinleri olan İber'lerin soyundandır. İspanya nüfusunun % 17'si Katalon'dur. Ülkenin tekstil üretiminin % 70'i, kimyevi maddeler üretiminin % 50'si ve madeni eşya sanayiininin % 25'i Katalonya'da gerçekleşmiştir. Okuma ve yazma oranı İspanya ortalamasınının çok üstündedir. Bütün bunlar halkın politik bilincinin gelişmesi açısından nesnel etmenler olmuştur. Genel seçimlerde komünistlerin en çok oyu bu bölgeden almaları da bir rastlantı değildir.

İspanya deneyinden alınması gereken bir başka ders de, ulusal sorunu devrim olmaksızın çözümsüz gören yanılıdır. Bu yanılı «sol» gibi görünür ama esasında sağ ve pasifist bir eğilimden kaynaklanır. Burjuvaziye karşı mücadelede ağır bir demokratik görevden «kurtulup» rahatlamayı düşünen sağ eğilimlerle, ulusal özgürlükleri devrimden önce elde edilemez gören «sol» oportünizm, pasifizm noktasında buluşurlar.

Halbuki işçi sınıfının, demokratizm için bir mücadelesi her zaman vardır ve özerklik düzeyinde olsa bile ulusal haklar bu mücadeledenin hedeflerindedir. Baskılara karşı mücadele eden proletarya, bu baskıların bir türü olarak ulusal baskılara karşı da mücadele eder. Burjuva gericiliğinin ve şovenizminin yenilgiye uğratılması ve ezilen uluslar üzerindeki baskıların hafifletilmesi, giderek yokedilebileceğinin de habercisidir. *Ya hep, ya hiç!* mantığıyla ulusal özgürlükler meselesine yaklaşım, ezilen ulusun kaderini, varolduğu sürece burjuvazinin eline terketmekten başka bir anlama gelmez. Mutlak ulusal özgürlük hedefini gözardı etmeksizin, özgürleşme yolunda elde edilmiş her adım halklar için büyük değer taşır.

İspanya deneyi hakkında söylenecek bir başka söz de, elde edilmiş olan ulusal özgürlüklerin *nihai çözüm* olmadığıdır. Nihai çözüm derken kastedilen, elbetteki ezilen ulusların ayrı birer devlet olarak ortaya çıkmaları değildir. Bunu tayin edecek olan başka faktörler vardır ve nihai çözümün nasıl belireceğini önceden belirlemek mümkün olmamaktadır. Ama bu konuda genel ilkelerin dışında bir şeyler söylemek gerekiyorsa, o da, özerkliğin ileri bir adım olduğudur ama daha ileri adımların atılması *gerektir*dir. Örneğin İspanya'da Galiçya burjuvazisinin merkezi hükümetine bağımlı, Bask ve Katalonya burjuvazilerinin egemenlik çemberini kıramamış ulusal hareketler, tam özgürlüğü elde etmiş sayılmazlar. Federal bir devlet içinde özerk olmakla, federal bir sosyalist devlet içinde özerk bir sosyalist devlet olmak arasındaki fark kadar büyüktür, bugün elde edilmiş olanla nihai olarak elde edilmesi gereken arasındaki fark. Bu farkın kapatılması ise, ulusal hareketin, giderek emekçi muhtevada gelişmesi ve aynı muhteva ile başarıya ulaşmasıyla mümkün olacaktır.

Tarihi olarak özerklik sorununu *yeterli* bulmayan bilimsel sosyalist düşünce ile, pratik olarak özerklik sorununu küçümseyen küçük burjuva kudurganlığı arasında hiç bir benzerlik olamaz. Diyelim bugün İran'da ulusal özerklik için mücadele eden Kürtler asgari demokratik bir talep olarak, merkezi hükümete bağlı bir federal muhtarlığı hedefliyorlarsa bu, İran'daki genel demokratikleşme sürecine bağlı bir hedefdir. Uğrun abirlikte mücadele verdikleri İran Devrimi'nin kaderini, saldırgan şoven güçlere terketmelerini Kürtlerden beklemek safdillik olur. Onlar, kendi demokratik haklarını, tüm İran halklarının elde edecekleri demokrasi ile birleştirebildikleri ölçüde ulusal özgürlüklerini güvence altına almış olacaklardır.

Bask ve Katalon halkları burjuva demokratik kapsam içinde ulusal özerkliklerine kavuştular. Bundan çıkarılacak derslerden biri de, Türkiye'nin şoven burjuvazisine ait olabilir. Türkiye burjuvazisi ik işeyi birden öğrenmelidir. Ya da öğrenmez ise, kendisine iki şey birden öğretilcektir. Bunlardan biri, ezilen ulus üzerindeki baskılardan vazgeçmenin, geri adım atmanın, soruna liberal çerçevede ve demokratik ölçüler içinde yaklaşmanın mümkün olacağı ve bunun «ülkenin bölünmesi» anlamına gelmeyeceğidir. İkincisi, burjuvazi ne kadar diretirse diretsin, eğer ülke «bölünecekse» mutlaka bölüneceği, eğer bölünmeyip demokratik halk iktidarı etrafında halkların ortak gücü olarak kenetlenenecekse, mutlaka kenetleneneceğidir. Burjuva düzen, kendi eliyle yarattığı ulusları ve ulu-

sal demokratik hareketleri yokedemez. Eğer edebilseydi, yüzlerce yurtseverinin başlarını mengenede ezdiği Bask yurtsever hareketini ya da kapitalizmin nimetlerini en çok sunduğu Katalon Bask yurtsever hareketini ya da kapitalizmin nimetlerini en çok sunduğu Katalon «Politik Güçler Konseyi» hareketini ve onun bugün ulaştığı başarıyı yokederdi.

Katalon ve Bask halklarının elde ettiği başarının bir diğer öğretici yanı da, Türkiye'deki ulusal demokratik harekete aittir. Tüm halkların ortak mücadelesinin somut başarıları içinde, tek tek bütün halkların, kendi ulusal çıkarları da vardır. Sistemini ve mantığını, bilimsel sosyalizmin ilkelerine göre belirlemiş ve programını ulusal darlıktan kurtararak işçi sınıfının ilkelerine göre biçimlendirmiş her ulusal hareket, ulusal ve sosyal kurtuluşunu güvence altına almış demektir. Böylesi geniş perspektifli bir ulusal hareket, kendi içindeki dar ulusalcı güçlerin taleplerine de cevap vereceği için, darlaşmak gibi bir endişe duymayacaktır.

Burjuvazinin verdiklerinden veya verebileceklerinden daha önemlidir, bizim koparıp alacaklarımız. Bask ve Katalonya halklarının elde ettikleri de bu bakımdan çok değerlidir.

22 EKİM 1979

- İstanbul Sıkıyönetim Savcısı, Türk Ceza Kanunu'nun 163/4. maddesinin, Anayasa'nın 12, 19, 20 ve 33. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasını istedi.
- Millî Güvenlik Kurulu'nun tavsiyesine uyan Hükümet, Sıkıyönetimin 2 ay daha uzatılmasını kararlaştırdı.
- CHP içindeki üç muhalif grup, Kurultay'da birlikte hareket etme kararı aldı.
- Demirel: «CHP çirkin bir oyun tezgahlayıp İş Bankasını ele geçirmeyi istiyor» dedi.
- İsviçre seçimlerinde Sosyalist Parti, geçen seçimlerde kazandığı 55 sandalye ile en büyük parti niteliğini korudu. İsviçre'de, seçimlere katılma oranı % 45.
- Çin Başbakanı Hua ile F. Almanya Başbakanı Schmidt arasında yapılan görüşmeden sonra Dışişleri Bakanı Hans Dietrich Genscher «Amacımız asla Çin'le ilişkilerimizi Sovyetler Birliği'ne karşı geliştirmek değildir.» dedi.
- İsrail'de muhalefet, Begin hükümetine güvensizlik önergesi verdi. İşçi Partisi lideri Simon Peres, «Begin hemen istifa etmeli» dedi.

23 EKİM 1979

- Başbakan Ecevit, CHP Ortak Grubunda yaptığı konuşmada «Yunanistan, kendi içinde veya dünyada zayıf düştüğü müzünü sandığı zamanlarda daima Türkiye'ye karşı emellerini açığa vurmuş ve eyleme geçmeye kalkmıştır.» dedi.

- Şah, tedavi için birdenbire ABD'ye gitti. Beraberinde eşi ve çocukları bulunan Şah'ın hastalığının ne olduğu açıklanmadı.
- Çin Başbakanı Süleyman Demirel'in 16 Ekim'deki açıklaması üzerine savcılık soruşturma açtı.
- Çin Başbakanı Hua Kua Feng ile Bonn'da bir görüşme yapan Alman Başba-

kani Helmut Schmidt «Biz dünya politikasında daha etkin bir rol oynayacak bir Çin'den yanayız» dedi.

- CHP ortak grubu seçim sonuçlarını görüştü. Ecevit, «partiyi batırmakla» suçlandı.
- CHP grubunda sıkıyönetimin uzatılması çoğunlukla kabul edildi.

24 EKİM 1979

- Tercüman gazetesi muhabiri Taner Özdemir, kardeşi tarafından bıçaklanarak öldürüldü.
- Sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı.
- Abdi İpekçi'nin katil sanığı Mehmet Ali Ağca «İpekçi olayında vardım ama ben öldürmedim» dedi.
- CHP lideri Ecevit, ortak grupta eleştirileri yanıtlarken «benden hesap sorulması gerekir» dedi.
- Başbakanlık görevi AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'e verildi.

- Türkiye NATO ülkelerine, Yunanistan'ın son Türk aleyhtarı kampanyasının yumuşama havasını olumsuz etkileyeceğini bildirdi.
- Danimarka'da yapılan milletvekilli seçimlerini, 75 milletvekilliğinden 69'unu ele geçiren Sosyal Demokrat Parti kazandı.
- Afganistan'da Devlet Başkanı Hafızullah Amin'in ülkede 80 kişilik yeni bir siyasi büro kurduğu açıklandı.

25 EKİM 1979

- AP lideri Demirel: Bize destek vaad-
- AP lideri Demirel: «Bize destek vaad eden partilerin liderleri ile görüşeceğim» dedi.
- El Salvador'da «Devrimci Halk Bloku»

adlı örgüte bağlı 80 dolayında militan, çalışma ve ekonomi bakanlıklarına ait binaları bastı, 200 memur rehin alındı.

- Cezayir ve Umman, kendi ürettikleri ham petrole % 10 zam yaptılar.

27 EKİM 1979

- Güney Kore Devlet Başkanı Park Çung Hi, merkezi haberalma şefi Kim tarafından öldürüldü. Kim tutuklandı. Güney Kore'de sıkıyönetim ilân edildi.
- Sağlık Bakanı, «Tam Gün Yasası'nın ek 1. maddesini değiştiren tasarinin meclise verildiğini açıkladı. Tasarıya göre «tam gün»cü doktor, saat 17.00'den sonra muayenehanesini açabilecek.
- Bayrampaşa'da, genellikle işçilerin devam ettiği bir kahveyi saat 20.30'da basan 5 saldırgan, yaylım ateşi açtı.

- 6 kişi öldü, 6 kişi yaralandı.
- Güney Kore'deki 30 bin Amerikan askeri «Savaşa hazır» duruma getirildi. ABD, Kuzey Kore'yi, Güney'e müdahale etmemesi için uyardı.
- Ankara Sanayi Odası, Bankalar Kanunu'nu eleştirdi. ASO banka murakıplarına vergi inceleme yetkisi verilmesinin Anayasa'ya aykırı olacağını iddia etti.
- Ecevit: «Ne pahasına olursa ilsun Genel Başkan kalmak tutkum yok» dedi.

29 EKİM 1979

- Pasakapısı cezaevindeki İsyanında, rehine alınan 15 gardiyan serbest bırakıldı. Ayaklanma esnasında Türkeş'in konuşma bantlarını hoparlörden veren, gerici marşlar söyleyen hükümlü ve tutuklular, damda bir süre MHP bayrağını salladılar.
- ABD, Güney Kore'ye yeniden geri ve uçak gönderdi.

4 KASIM 1979

- CHP 8. Olağanüstü Kurultayı başladı. liğini işgal etti.
- Tahran'da öğrenciler, ABD büyükelçi-

5 KASIM 1979

- İki gün süren CHP Olağanüstü 8. Kurultay'ında Ecevit Genel Başkanlığı'na yeniden seçildi. Oylamaya katılanlardan 1341 kabul, 20 red oy aldı.
- İpekçi'nin katil sanığı Mehmet Ali Ağca ile birlikte Adli Tıp'a götürülen faşist Atilla Serpil kaçmak istedi .

6 KASIM 1979

- CHP 8. Olağanüstü Kurultayında Genel Yönetim Kurulu seçimlerinde Genel Merkez 723, Muhalefet ise 604 oy aldı.
- Çağlayangil Senato, Karakaş Meclis Başkanı seçildi.

7 KASIM 1979

- Humeyni, rehinelere serbest bırakılma istemini reddetti.
- İran dünyaya petrol sevkiyatını durdurdu.

10 KASIM 1979

- TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu ve 10 yönetici tutuklandı.
- Bir FKÖ heyeti, Humeyni ile görüşmek için Kum kentine gitti.

12 KASIM 1979

- Altıncı Demirel hükümeti kuruldu. gününde açlık grevine başladılar.
- Tahran'da ABD büyükelçiliğini işgal eden İranlı öğrenciler, işgalin 9. uncu Bir Belge: Hükümet listesi ve eski hükümetler.

TÜSTAV

Bir Demirel Hükümeti Daha Kuru du

İsmet İnönü tarafından kurulan ilk hükümetin doğum tarihi 30.10.1923'tür. O tarihten buyana yaklaşık olarak 56 yıl geçmiştir. Bu dönem içinde Türkiye'de tam 44 hükümet kurulmuş olmaktadır. Cumhuriyetin kurulmasından önceye tekabül eden dönemde kurulmuş altı hükümeti de hesaba kattığımızda, Türkiye'de ortalama bir yıla bir hükümet düştüğü sonucuna varabiliriz. Bu dönemin hakim eğilimi olarak, siyasal istikrarsızlığı görmek ve göstermek mümkündür.

Türkiye'de 50. hükümeti kuran Demirel kendisinin altıncı hükümetini kurmuş olmaktadır. Bu, Demirel'in, İsmet İnönü'den sonra, en çok başbakanlık görevi üstlenen politikacı olduğu anlamına gelmektedir. En çok başbakanlık yapan siyaset adamlarından bazılarının başbakanlık görevini kaç defa üstlendikleri sorusu şu yanıtı buluyor: İsmet İnönü (10), Süleyman Demirel (6), Adnan Menderes (5), Bülent Ecevit (3)...

TBMM'nin ömrü boyunca kurulan 50 hükümete başbakanlık eden politikacıların sayısı 20'dir. Bunların hükümet olma dönemleri, belli bir diziye oturtulamadan, iç içe geçmektedir. Ancak, görevi ilk üstlenme tarihleri açısından bir sıralama yaptığımızda şu sonuca varmaktayız:

1) Mustafa Kemal Atatürk, 2) Fevzi Çakmak, 3) Hüseyin Rauf Orbay, 4) Ali Fethi Okyar, 5) İsmet İnönü, 6) Celâl Bayar, 7) Refik Saydam, 8) Şükrü Saraçoğlu, 9) Recep Peker, 10) Hasan Saka, 11) Şemsettin Günaltay, 12) Adnan Menderes, 13) Cemal Gürsel, 14) Suat Hayri Ürgüplü, 15) Süleyman Demirel, 16) Nihat Erim, 17) Ferit Melen, 18) Naım Talü, 19) Bülent Ecevit, 20) Sadi Irmak.

Türkiye'de, TBMM'nin açılışından buyana görev yapmış hükümetler, başbakanları ve görev süreleri şöyledir:

- 1 — Muvakkat İcra Encümeni: 25. 4. 1920 - 3. 5. 1920
Başkan: Mustafa Kemal
- 2 — Birinci İcra Vekilleri Heyeti: 3.5.1920 - 24.1.1921
Başkan: Mustafa Kemal
- 3 — İkinci İcra Vekilleri Heyeti: 24.1.1921 - 16.5.1921
Başkan: Fevzi Çakmak
- 4 — Üçüncü İcra Vekilleri Heyeti: 19.5.1921 - 19.7.1922
Başkan: Fevzi Çakmak
- 5 — Dördüncü İcra Vekilleri Heyeti: 12.7.1922 - 4.8.1923
Başkan: Hüseyin Rauf Orbay
- 6 — Beşinci İcra Vekilleri Heyeti: 14.8.1923 - 27.10.1923
Başkan: Ali Fethi Okyar

CUMHURİYET DÖNEMİ HÜKÜMETLERİ

- 7 — Birinci İsmet İnönü Hükümeti: 30.10.1923 - 6.3.1924
- 8 — İkinci İsmet İnönü Hükümeti: 6.3.1924 - 22.11.1924
- 9 — Ali Fethi Okyar Hükümeti: 22.11.1924 - 3.3.1925
- 10 — Üçüncü İsmet İnönü Hükümeti: 4.3.1925 - 1.11.1927
- 11 — Dördüncü İsmet İnönü Hükümeti: 2.11.1927 - 25.9.1930
- 12 — Beşinci İsmet İnönü Hükümeti: 27.9.1930 - 4.5.1931
- 13 — Altıncı İsmet İnönü Hükümeti: 14.5.1931 - 1.3.1935
- 14 — Yedinci İsmet İnönü Hükümeti: 1.3.1935 - 1.11.1937
- 15 — Birinci Celâl Bayar Hükümeti: 1.11.1937 - 11.11.1938
- 16 — İkinci Celâl Bayar Hükümeti: 11.11.1938 - 25.1.1939
- 17 — Birinci Refik Saydam Hükümeti: 25.1.1939 - 3.4.1939
- 18 — İkinci Refik Saydam Hükümeti: 3.4.1939 - 8.7.1942
- 19 — Birinci Şükrü Saraçoğlu Hükümeti: 9.7.1942 - 8.3.1943
- 20 — İkinci Şükrü Saraçoğlu Hükümeti: 15.3.1943 - 5.8.1946
- 21 — Recep Peker Hükümeti: 7.8.1946 - 9.9.1947
- 22 — Birinci Hasan Saka Hükümeti: 10.9.1947 - 8.6.1948
- 23 — İkinci Hasan Saka Hükümeti: 10.6.1948 - 14.1.1949
- 24 — Şemsettin Günaltay Hükümeti: 16.1.1949 - 22.5.1950
- 25 — Birinci Menderes Hükümeti: 22.5.1950 - 8.3.1951
- 26 — İkinci Menderes Hükümeti: 9.3.1951 - 14.5.1954
- 27 — Üçüncü Menderes Hükümeti: 17.5.1954 - 30.11.1955
- 28 — Dördüncü Menderes Hükümeti: 9.12.1955 - 1.11.1957
- 29 — Beşinci Menderes Hükümeti: 25.11.1957 - 27.5.1960
- 30 — Birinci Cemal Gürsel Hükümeti: 30.5.1960 - 4.1.1961
- 31 — İkinci Cemal Gürsel Hükümeti: 5.1.1961 - 28.10.1961

- 32 — Sekizinci İsmet İnönü Hükümeti: (CHP-AP) 20.11.1961 - 1.6.1962
- 33 — Dokuzuncu İsmet İnönü Hükümeti: (CHP-YTP-CKMP) 25.6.1962 - 2.11.1963
- 34 — Onuncu İsmet İnönü Hükümeti: (CHP-Bağ.lar) 25.12.1963 - 13.2.1965
- 35 — Birinci Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti: (AP-YTP-CKMP-MP) 20.2.1965 - 22.10.1965
- 36 — Birinci Süleyman Demirel Hükümeti: 27.10.1965 - 22.10.1969
- 37 — İkinci Süleyman Demirel Hükümeti: 3.11.1969 - 14.2.1970
- 38 — Üçüncü Süleyman Demirel Hükümeti: 6.3.1970 - 12.3.1971

12 MART SONRASI KURULAN HÜKÜMETLER

- 39 — Birinci Nihat Erim Hükümeti: 26.3.1971 - 3.12.1971
«Partilerüstü Hükümet: AP-CHP-CGP-TBMM Dışından)
- 41 — İkinci Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti: 14.5.1972 (onaylanmadı)
- 42 — Ferit Melen Hükümeti: 22.5.1972 - 10.4.1973
(Partilerüstü Hükümet: AP-CHP-CGP-TBMM dışından)
- 43 — Naim Talu Hükümeti: 15 Nisan 1973 - 25.1.1974
(Partilerüstü Hükümet: AP-CGP-TBMM dışından)
- 44 — Birinci Bülent Ecevit Hükümeti: 25.1.1974 - 7.11.1974 (CHP-MSP)
- 45 — Sadi Irmak Hükümeti: 13.11.1974 - 30.3.1975 (güvenoyu alamadı)
- 46 — Dördüncü Süleyman Demirel Hükümeti: 31.3.1975 - 21.6.1977
(AP-MSP-CGP-MHP)
- 47 — İkinci Bülent Ecevit Hükümeti: 21.6.1977 - 21.7.1977 (güvenoyu alamadı)
- 48 — Beşinci Süleyman Demirel Hükümeti: 21.7.1977 - 5.1.1978
(AP-MSP-MHP)
- 49 — Üçüncü Bülent Ecevit Hükümeti: 5.1.1978 - 12.11.1979
(CHP-Bağ.lar-CGP-DP)
- 50 — Altıncı Süleyman Demirel Hükümeti: 12.11.1979 -

Üçüncü Ecevit hükümeti olan son hükümet 636 gün iş başında kaldı. Bu hükümet 5 Ocak 1978 tarihinde AP'den ayrılan 11 bağımsızın, CGP ve DP'nin katılımıyla ve desteğiyle kuruldu. 17 Ocak 1978 tarihinde 218'e karşı 229 oyla güvenoyu alan Üçüncü Ecevit hükümetinden ilk istifa 18 Eylül 1978 tarihinde Turan Feyzioğlu'

nun ayrılmasıyla oldu. Boşalan Devlet bakanlığına Hikmet Çetin getirildi ve CGP'li Salih Yıldız partisinden istifa ederek hükümette kaldı.

26 Aralık 1978 tarihinde Kahramanmaraş olayları üzerine 13 ilde sıkıyönetim ilan eden Ecevit hükümeti, böylece kendi bindiği dalı kesmiş ve demokratik yönetimle bağdaşmıyacak yolları açmış bulunuyordu.

Teröre karşı mücadelede MHP'yi göremiyen Ecevit hükümetinin başarısız kalması sonucu, CHP'li İçişleri Bakanı İrfan Özeydınlı 2 ocak 1979 tarihinde görevinden ayrıldı. Bu göreve 13 ocak 1979 tarihinde Hasan Fehmi Güneş getirildi.

Üçüncü Ecevit hükümeti döneminde yaşanan belli başlı siyasal ve toplumsal olayları şöyle özetlemek mümkündür:

● 14 Ocak 1979: Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık hükümetten ayrıldı. Işık'tan boşalan Milli Savunma Bakanlığı'na Bolu Senatörü Neşet Akmandor atandı.

● 1 Şubat 1979: Milliyet gazetesi başyazarı ve genel yayın yönetmeni Abdi İpekçi, İstanbul'da silahlı bir saldırı sonucu öldürüldü.

● 8 Şubat 1979: Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, AP Genel Başkanı Süleyman Demirel ile görüştü.

● 25 Şubat 1979: Sıkıyönetim 225 red bir çekimser oya karşı 337 oyla 13 ilde iki ay süreyle uzatıldı.

● 10 Mart 1979: Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Belediye Gelirleri Yasasını bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ne gönderdi.

● 11 Mart 1979: AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, «seçime hazırlık gezileri»ne Afyon'dan başladı.

● 15 Mart 1979: Başbakan Bülent Ecevit'in başkanlığında Türk-İş, DİSK, sanayi ve ticaret odaları temsilcileri ortak bir toplantı yaptı. Toplantıda belirlenen görüşler bir bildiri ile açıklandı.

● 16 Mart 1979: Akaryakıt fiyatlarına yeniden zam yapıldı.

● 19 Mart 1979: Kömür, şeker, demir-çelik ve çimento'nun yeni fiyatları açıklandı. Yine zam.

● 21 Mart 1979: Başbakan Bülent Ecevit, hükümetin hazırladığı «ekonomik önlemler paketi»ni CHP ortak grubunda açıkladı.

● 23 Mart 1979: Aşgari ücret tesbit komisyonu Başbakan Ecevit'in isteği üzerine, süresi dolmadan toplandı. Aynı gün, Türkiye Otomobilciler ve Şoförler Federasyonu «kontakt kapama» eylemi yapacağını açıkladı.

● 14 Nisan 1979: 6 bağımsız bakan, Devlet bakanı Mustafa Kılıç'ın makamında ortak bir açıklama yaparak, Türkiye'nin sorun-

ları ve hükümetin izlediği politika konusundaki görüşlerini açıkladılar.

● 30 Mayıs 1979: Devlet Bakanı Enver Akova, hükümetteki görevinden çekildi.

● 1 Haziran 1979: Sakarya CHP milletvekili Barbaros Turgut Boztepe partisinden istifa ettiğini açıkladı. CHP genel başkanı Ecevit, Boztepe'nin istifasını işleme koymayacağını bildirdi.

● 7 Haziran 1979: Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar, hakkındaki yolsuzluk söylentileri üzerine hükümetteki görevinden istifa etti. Devlet Bakanı Salih Yıldız, yasal süresi içinde İşgüzar'dan boşalan Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na atandı. Devlet Bakanı Enver Akova'nın yerine de, bir süre önce AP'den istifa eden Hasan Korkut getirildi.

● 12 Haziran 1979: Türk parasının değeri yeniden düşürüldü.

● 21 Haziran 1979: Bir süre önce CHP'den istifa eden Diyarbakır bağımsız milletvekili Eşref Cengiz ve Mardin bağımsız milletvekili Metin Musaoğlu AP'ye girdiler.

● 30 Haziran 1979: Türkiye ile uluslararası para fonu (IMF) arasında, Türkiye'ye sağlanacak ekonomik yardım konusunda anlaşmaya varıldı.

● 4 Temmuz 1979: Salih Yıldız'ın Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na atanması ve Ali Rıza Septioğlu'nun da hükümetten istifasıyla boşalan iki Devlet Bakanlığı kaldırıldı.

● 10 Temmuz 1979: Milliyet gazetesi genel yayın yönetmeni Abdi İpekçi'nin katil zanlısı Mehmet Ali Ağca İstanbul'da yakalandı.

● 13 Temmuz 1979: Mısır'ın Ankara büyükelçiliği, Filistinli dört gerilla tarafından basıldı. İki Türk güvenlik görevlisi öldüren gerillalar rehinelere 15 Temmuz'da serbest bıraktılar.

SEÇİM ÖNCESİ GELİŞMELER

● 3 Ağustos 1979: 14 Ekim seçimlerine ilişkin seçim yasağı başladı.

● 27 Ağustos 1979: Ankara CHP milletvekili Ahmet Hamdi Çelebi tedavi edilmekte olduğu Londra'da öldü.

● 2 Eylül 1979: Ön seçimler yapıldı.

● 6 Eylül 1979: Hakkari CHP milletvekili Ahmet Zeydan partisinden istifa etti.

● 8 Eylül 1979: AP temsilciler meclisi toplanarak 14 Ekim seçimlerine ilişkin politikayı belirledi. Temsilciler meclisi «seçimlerde AP'nin 30 senatör ve 5 milletvekili çıkarmasını, oy oranını da yüzde 45'e ulaştırmayı hedef olarak saptandığını» açıkladı. MSP genel başkanı Necmettin Erbakan ve CGP genel başkanı Turhan Feyzioğlu, seçim kampanyalarına başladılar.

● 9 Eylül 1979: İki gün önce partisinden ayrılan Hakkari milletvekili Ahmet Zeydan CHP'ye döndü.

● 12 Eylül 1979: AP genel başkanı Demirel, seçim gezilerine Konya'nın ilçelerinde başladı. Demirel, «seçimlerden sonra hükümetin değişeceğini» bildirdi.

● 15 Eylül 1979: CHP genel başkanı başbakan Bülent Ecevit seçim kampanyasını Hatay'da başlattı.

● 23 Eylül 1979: 14 Ekim seçim kampanyası resmen başladı.

● 29 Eylül 1979: İmar ve İskan Bakanı Ahmet Karaaslan hükümetten istifa etti.

● 2 Ekim 1979: Siyasi partilerin radyo-tv propaganda konuşmaları başladı. Kars AP senatör adayı Salim Dursunoğlu, Göle'de bir suikast sonucu öldürüldü.

● 5 Ekim 1979: İçişleri bakanı Hasan Fehmi Güneş istifa etti.

● 7 Ekim 1979: AP İstanbul milletvekili Nihat Kaya, trafik kazasında öldü. AP'nin Millet Meclisi'ndeki sandalye sayısı 176'ya indi.

● 8 Ekim 1979: Siirt MSP milletvekili Abdülkadir Kaya partisinden istifa etti. MSP'nin sandalye sayısı 22'ye inerken, Millet Meclisinden bağımsızların sayısı 16'ya yükseldi.

● 9 Ekim 1979: Güneş'ten boşalan İçişleri Bakanlığına, Orman Bakanı Vecdi İlhan atandı.

● 14 Ekim 1979: Cumhuriyet senatosu üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimleri yapıldı. AP: 34, CHP: 12, MSP: 4, MHP: 1 senatörlük kazandılar. Beş il'de yapılan milletvekili ara seçiminde 5 milletvekilliğini de AP'li adaylar kazandı.

SEÇİM SONRASI GELİŞMELER

● 18 Ekim 1979: Ordu CHP milletvekili Günay Yalım, partisinden istifa ederek AP'ye girdi. AP'nin Millet Meclisi'ndeki sandalye sayısı 182'ye yükseldi.

● 19 Ekim 1979: Devlet Bakanı, Van bağımsız milletvekili Salih Yıldız, CHP'ye geçti. CHP'nin Millet Meclisi'ndeki sandalye sayısı, 208'e ulaştı. Sakarya bağımsız milletvekili Barboros Turgut

Boztepe de AP'ye girdi. Bu partinin Meclis'teki sandalye sayısı 133'e yükseldi.

● 20 Ekim 1979: Malatya bağımsız milletvekili Ahmet Karaaslan AP'ye girdi.

● 22 Ekim 1979: Sivas bağımsız milletvekili Enver Akova AP'ye girdi. Karaaslan'ın katılmasıyla sandalye sayısı 184'e ulaşan AP'nin Millet Meclisi'ndeki sandalye sayısı Akova'nın da katılmasıyla 185'e yükseldi.

● 24 Ekim 1979: Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, AP genel başkanı Demirel'i yeni hükümeti kurmakla görevlendirdi.

● 25 Ekim 1979: CHP genel başkanı, başbakan Bülent Ecevit, partisinin 8. olağanüstü kurultay'ının, 4-5 Kasım günleri toplanacağını ve kurultaydan güvenoyu isteyeceğini açıkladı.

● 26 Ekim 1979: CHP genel yönetim kurulu istifa etti. Ecevit olağanüstü kurultaya kadar istifayı işlemeye koymayacağını bildirdi.

● 4 Kasım 1979: Yeni hükümeti kurmakla görevlendirilen AP genel başkanı Demirel, temaslarına başladı. Demirel ilk görüşmeyi MHP genel başkanı Alparslan Türkeş ile yaptı. Türkeş, Demirel hükümetini «dışardan, şartsız destekleyeceklerini» açıkladı. CHP 8. olağanüstü kurultayı Ankara'da toplandı.

● 5 Kasım 1979: CHP genel başkanı Ecevit'in olağanüstü kurultay'dan 20 red oyuna karşı, 1479 oyla güvenoyu aldığı açıklandı. Kurultay'da, genel merkez listesinde yer alan genel yönetim kurulu adayları, 723 oyla seçimi kazandılar. Muhalefet listesi 604 oy aldı.

● 6 Kasım 1979: AP genel başkanı Süleyman Demirel hükümet kurma çalışmalarını sürdürdü ve CGP genel başkanı Turhan Feyzioğlu ile görüştü. 8. olağanüstü kurultay'da seçilen CHP genel yönetim kurulu ilk toplantısında görev bölümü yaptı. Konya milletvekili Mustafa Üstündağ yeniden CHP genel sekreteri oldu.

● 6 Kasım 1979: Cumhuriyet senatosu başkanlığına Bursa AP senatörü İhsan Sabri Çağlayangil, Millet Meclisi Başkanlığına Zonguldak CHP milletvekili Cahit Karakaş seçildi.

● 7 Kasım 1979: Hükümeti kurmakla görevlendirilen AP genel başkanı Süleyman Demirel, Hac'dan dönen MSP genel başkanı Erbakan'la görüştü. Erbakan, Demirel hükümetini, temennilerini uygularsa «sevinerek», uygulamazsa «kerhen» destekleyeceklerini açıkladı. Demirel daha sonra, CHP genel başkanı Bülent Ecevit ile bir görüşme yaptı. Ecevit, görüşmeden sonra Demirel hükü-

metinin «üstü kapalı bir MC modeli olacağını» söyledi. Demirel de CHP'den hükümete destek istemediğini, ancak, belli konularda yardım beklediğini» bildirdi.

● 8 Kasım 1979: Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile görüşen AP genel başkanı Süleyman Demirel, hükümetin hafta başında kurulabileceğini açıkladı.

● 12 Kasım 1979: AP genel başkanı Süleyman Demirel, Türkiye'nin 50. Cumhuriyet döneminin 44. hükümetini kurdu. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk 6. Demirel kabinesini onayladı.

Altıncı Demirel hükümeti şu isimlerden oluşuyor:

- *Başbakan:* Süleyman Demirel
- *Devlet Bakanı:* Orhan Eren
- *Devlet Bakanı:* Ekrem Ceyhan
- *Devlet Bakanı:* Muhammed Kelleci
- *Devlet Bakanı:* Ahmet Karahan
- *Devlet Bakanı:* Metin Musaoğlu
- *Devlet Bakanı:* Köksal Toptan
- *Adalet Bakanı:* Ömer Ucuzal
- *Milli Savunma Bakanı:* Ahmet İhsan Birincioğlu
- *İçişleri Bakanı:* Mustafa Gülcügil
- *Dışişleri Bakanı:* Hayrettin Erkmen
- *Maliye Bakanı:* İsmet Sezgin
- *Milli Eğitim Bakanı:* Orhan Cemal Fersoy
- *Bayındırlık Bakanı:* Selahattin Kılıç
- *Ticaret Bakanı:* Halil Başol
- *Sağlık Bakanı:* Münif İslamoğlu
- *Gümrük - Tekel Bakanı:* Ahmet Çakmak
- *Ulaştırma Bakanı:* Hüseyin Özalp
- *Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı:* Cemal Kulahtlı
- *Çalışma Bakanı:* Cahit Erdemir
- *Sanayi Bakanı:* Nuri Bayar
- *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı:* Esat Kırathoğlu
- *Turizm ve Tanıtma Bakanı:* Barlas Küntay
- *İmar - İskan Bakanı:* Turgut Toker
- *Köyüşleri ve Kooperatifler Bakanı:* Ahmet Karayığit
- *Orman Bakanı:* Hasan Ekinci
- *Gençlik ve Spor Bakanı:* Talat Asal
- *Sosyal Güvenlik Bakanı:* Sümer Oral
- *Kültür Bakanı:* Tefik Koraltan

14 Ekim seçimlerinde sosyalist propaganda

14 Ekim Kısmi Senato ve Milletvekilliği ara seçimlerinde, işçi sınıfımızın ve emekçi halk güçlerimizin acil ekonomik ve siyasi talepleri yanında sosyalist düşünce ve politikaların geniş ölçüde dile getirildiği Türkiye Sosyalist İşçi Partisi seçim konuşmalarından bazılarını yayımlıyoruz.

İLKE

Ahmet Kaçmaz'ın Radyo-TV Konuşması

2 EKİM 1979

Yurttaşlarım,

1 Aralık 1977'de yapılan mahalli seçimler öncesinde radyoda yaptığım konuşmada aynen şöyle demiştim:

«Sanayi dışarıdan getirilen mallara bağlıdır. Ve sanayi büyüdükçe bu bağımlılık artmakta, her yıl dışarıdan daha fazla mal getirilmesi zorunlu olmaktadır. Öyle ki bugün ihracat geliri petrole dahi yetmez hale gelmiştir. İşte Türkiye ekonomisinin iflas halinde olduğunun anlamı budur. İthalata dayalı montaj sanayi büyük bunalımlar içindedir. Pek çok fabrikada imalat durmuştur. Böyle gittiği takdirde ekonomi bütünüyle batacaktır.»

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik bunalımın nasıl derinleşeceğine böyle işaret ettikten sonra, siyasi gelişmelerle ilgili olarak da şunları söylemiştim:

«Şimdi, parlamento aritmetiğini Cumhuriyet Halk Partisi lehine zorlayacak bazı çözümler üzerinde durulmaktadır. Bunlar-

dan en çok sözü edilen Adalet Partisi'nden ayrılacak bir bağımsızlar grubunun Cumhuriyet Halk Partisi'ni desteklemesidir.

Düşünce ve söze kelepçe vuran bir 142'nin, işçileri sokağa koyuverip açlığa mahkum eden bir lokavtın kaldırılmasını bile programına almayacak bir hükümetin anti-faşist mücadelede ne ölçüde başarılı olabileceği, halkın demokratik taleplerini ne ölçüde yerine getirebileceği bir hayli kuşkuludur.»

Bu sözleri söylediğimden bu yana iki yıla yakın bir süre geçti. Dediklerim bir bir çıktı. Bu sözleri söylerken kahinlik mi yapıyordum. Asla! Biz sosyalistler kehanete değil, bilime inanırız. Bilimsel sosyalizm sayesinde biz ülkemizin içinde bulunduğu şartları somut ve gerçekçi şekilde inceleyip, gelişmeleri önceden kestirebiliriz. Aynı zamanda işçilerin, emekçilerin sömürü ve baskıdan kurtulmaları uğruna mücadele ettiğimizden, kitlelerden hiç bir şeyi saklamayız. Gerçekler neyse, üstesinden gelinmesi gereken zorluklar hangileriye açık açık sergileriz. Halkı boş hayallerle avutmaktan başkasını yapmayan burjuva politikacılarından, biz sosyalistleri ayırd eden bir önemli yanımız budur.

Şimdi işçiler, emekçiler, aydınlar büyük bir hızla sosyalizme yöneliyorlarsa, bunun nedenlerinden birisi de, sosyalistlerin yıllar önce söylediklerinin bir bir çıkmasıdır. Sosyalizmin, nasıl güvenilir bir yol olduğunun kanıtlanmasıdır.

İki yıl önce Halk Partisi'nin ekonomik bunalıma neden çözüm getiremeyeceğini gerekçeleriyle açıkladık. Nitekim iki yıl «enkaz devraldık» bahanesiyle hiç bir şey yapmadan geçirildi. Sonuçta ekonomik bunalım daha derinleşti. Pahalılık MC dönemlerindeki gibi cehennemi bir şekilde sürdü. Yoklara yeni yoklar eklendi. İşsizlik ve gurbetçilik toplumsal afet olmaya devam etti. Kuyruklar uzadıkça uzadı. Günlük hayatta belirtileri böyle somutlanan ekonomik bunalımın önü alnamadı. Çünkü sosyal demokrasi ekonomik alanda köklü tedbirler almaktan acizdir.

Tabii ekonomik bunalımın ceremesini çeken, bir avuç varlıklı zümre değil, onmilyonlarca dar gelirli yurttaş olmaktadır. İstanbul Sanayi Odası'nın yaptığı bir araştırma, geçen yıl en büyük 300 şirketin, yani en kodaman parababalarının % 100'ün üstünde kâr ettiklerini göstermektedir. Kısacası ekonomik bunalım, gelir dağılımındaki dengesizliği arttırarak sömürenlerle sömürülenler arasındaki uçurumu daha derinleştirmiş, zengini daha zengin fakiri daha fakir yaparak bir avuç asalağa yaramıştır. Ekonomik bunalımın geniş kitlelere getirdiği, sadece yoksulluk, düşkünlük, meşakkat, sefalet, kısacası dayanılmaz bir hayat olmuştur.

Ekonomik bunalımın üstesinden gelemeyen, gelemeyeceği önceden belli olan Halk Partisi demokrasi açısından da çok kötü bir sınav vermiştir. Emekçi kitlelerin demokratik özlemleri doğrultusunda hiç bir girişimde bulunmadığı gibi, aksine pek çok olumsuzluklar göstermiştir. Sözgelimi işçileri işsizliğe, açlığa mahkum eden lokavta son vereceğini, işçi sınıfının siyasi mücadelesi üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallanan 141 ve 142. maddeleri kaldıracığını, tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı tanıyacağını vaatmiş, fakat bunların bir tekine bile el atmamıştır. Daha da kötüsü Halk Partisi döneminde anti-demokratik uygulamalar hız kazanmıştır. İşçi sınıfımızın öncü sendikal örgütü DİSK'in, halkımızın yüz akı TÖB-DER'in, diğer meslek ve kitle örgütlerinin etkisiz kılınması operasyonları, CHP eliyle yürürlüğe konmuş, pek çok dernek Halk Partisi zamanında kapatılmıştır. Yüzbinlerce işçiyi kapsayan grev ertelemeleri yine CHP ağırlıklı hükümet eliyle uygulamaya konmuştur.

Ve nihayet faşist zorbalık karşısında aciz kalıp çareyi sıkıyönetimde bulan Halk Partisi'dir. İki yıla yaklaşan icraatı boyunca CHP'nin belki de en büyük kusuru, faşist terör karşısındaki basiretsiz, beceriksiz ve ürkek politikası olmuştur.

MHP'nin ülkücü çetelerle birlikte eksiksiz bir cinayet şebekesi oluşturduğu defalarca kanıtlanmıştır. Cinayet suçundan aranan, yakalanan ve idama varan cezalara çarptırılan binlerce MHP'li ve ülkücü vardır. Demokrasiyi rafa kaldırmayı hedefleyen sistemli ve planlı cinayetlerin MHP'den kaynaklandığı kesinlikle belli olmuştur. Böyleyken, Halk Partisi bu cinayet şebekesinin üstüne gideceğine katil kovalamakla vakit geçirmiştir. Bunun basiretsiz bir politika olduğu, sadece sivrisinek öldürmekle sıtmanın önünün alınmayacağı, esas yapılması gerekenin bataklığı kurutmak olduğu ısrarla belirtildiği halde, CHP faşist MHP'ye ilişmekte inat etmiştir.

Kardeşlerim,

Sıkıyönetimin de faşist zorbalığa çare olamayacağı başından belliydi. Nitekim sıkıyönetim ilan edildiği gün Türkiye Sosyalist İşçi Partisi aynen şöyle demişti:

«Sıkıyönetim, faşist terör ve tehlikeye karşı çare değildir. Sıkıyönetimin demokratikleşme sürecini yavaşlatan, emekçilerin siyasi, ekonomik mücadelesini geriletmeye çalışan, grev yasakları getirecek bir idare olduğu sayısız örneklerden görülmüştür.»

Dediklerimiz aynen çıkmıştır. Faşist terör sıkıyönetime meydan okuyarak tırmanmaktadır. Sıkıyönetimin getirdiği kısıtlamaların ise haddi hesabı yoktur. Özellikle işçi sınıfı ve emekçi kitleler bu kısıtlamaların ne boyutlara vardığını yaşayarak görmektedir. Çünkü sıkıyönetim kısıtlamaları sosyalizme ilgi duyan işçilerin, emekçilerin örgütlü sosyalist mücadeleden uzak tutulmalarına yöneliktir.

Seçimlere sıkıyönetim altında gidilmesi demokrasi açısından son derece sakınca olmuştur. Sıkıyönetim zaten kısıtlı olan demokratik hak ve özgürlükleri iyice kısıtlayarak, çalışmalarımızı keyfi yorumlarla yasaklayarak, bildiri ve el ilanı dağıtılmasını engelleyerek, toplantılara mani olarak, parti yöneticilerini ve üyelerini sebepsiz yere gözaltına alıp faaliyetten alıkoyarak, yurttaşın serbest iradesinin oluşmasında kesinlikle olumsuz rol oynamaktadır.

Yurttaşlarım,

İşte böylesine bir ortamda seçimlere gidiyoruz. Bir yanda egemen güçler, burjuvazi, onların çeşit çeşit siyasi temsilcileri var. Ama bunların hepsi halk katında yıpranmış, hiç birinin beş paralık itibarı kalmamış! Artık emekçi kitleler burjuva partilerinin Türkiye'yi kurtaramıyacağını görüyorlar. Her geçen gün kendi kurtuluşlarını kendi elleriyle yoğurup şekillendirmek zorunda olduklarını anlıyorlar. Kendi siyasi hareketleri olan sosyalizme yöneliyorlar. İşte burjuvazi, egemen güçler bundan dehşete düşüyorlar «ara rejim» adı altında yeni 12 Mart'lara, diktacı yönetimlere çağrı çıkartılmasının nedeni budur.

Pekala, ne yapmalıyız, nasıl bir politika izlemeliyiz ki, demokrasi düşmanlarının hevesleri kursaklarında kalsın?

Her şeyden önce bizlerin halk güçlerinin, demokrasiyi savunanların önemli bir avantajı var. O da şu: AP başta olmak üzere MC partilerinin emekçi düşmanı olduklarını geniş yığınlar kesinlikle kavramışlardır. Çünkü AP ve yandaşları varlık nedenlerinin bir avuç asalak parababasının çıkarlarına hizmet etmek olduğunu açıkça göstermişlerdir. Kitleler AP'nin ve yandaşlarının ülkeye ve kendilerine ettikleri sayısız kötülüklerden el aman demişlerdir. Pahalılık onlar zamanında hayatı ateşten gömlek haline getirdi, işsizlik, gurbetçilik onlar zamanında toplumsal afet halini aldı, onlar zamanında yurttaşın can güvenliği kalmadı. Onların bize reva gördüğü kötülükleri hatırladıkça tüylerimiz ürperiyor. Onun

için emekçilerin AP'yi ve yandaşlarını göreceğ gözü, onlara' verilecek oyu yoktur.

Öte yandan emekçiler CHP'yi de tanıdılar. Kurtuluşun sosyal demokrasiden de gelmeyeceğini gördüler. O halde ne yapılmalı?

Kardeşlerim,

Hatırlarsınız iki yıl önce yerel seçimler nedeniyle radyodan yaptığımız konuşmalarda solun birliğini önermiştik. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin baştan beri savunduğu bu hedefin hayata geçirilmesi için çağrıda bulunmuştuk. Ayrıca bizim seçimlere katılmadığımız yerlerde seçimlere katılan diğer sosyalistlere, sosyal demokratlara oy verilmesi çağrısında bulunarak, birlik konusundaki içtenliğimizi kanıtlamıştık.

Aradan iki yıla yakın bir süre geçti. Bu süre boyunca Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin savunduğu birliğin ne kadar hayati önemi olduğu defalarca kanıtlandı. Emekçi yığınlarda zaten var olan birlik özelemleri iyice köklendi, güç kazandı. İşçiler, emekçiler faşizme ve emperyalizme karşı verilen mücadelenin birlikten geçeceğini daha bir derinden kavradılar. Faşizmin saldırıları karşısında ayakta kalabilmenin, faşizme geçit vermemenin, beraberlik ve dayanışma ile mümkün olacağı daha bir bilinçlere işlendi.

Bugün faşizmin ve gericiliğin şerrinden el aman diyen hayatın getirdiği bitip tükenmez sıkıntılardan bezginlik getirmiş milyonlarca emekçi, kurtuluşu güçlerin birleştirilmesinde görüyorsa bunun bir nedeni Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin birlikçi politikasıdır. Bilimin öngördüğü bu politika hayatın kendisinden kaynaklanmaktadır, işçilerin, emekçilerin birlik özelemleriyle tamitamina çakışmaktadır.

Evet kardeşlerim, zaman geçip de burjuva siyasetleri bir bir iflas ettikçe işçiler, emekçiler kendi kurtuluşlarının kendi eserleri olması gerektiğini anlıyorlar. Yüz yıl önce işçi sınıfının ilk büyük öğretmenlerinin şiarlaştırdığı bu gerçeği kavriyorlar. Emekçiler, halkların sömürü çarkını nasıl kırdıklarını ve kendi düzenleri olan sosyalizmi güçlü kollarıyla yine kendilerinin nasıl kurduklarını dünyadaki parlak örneklerinden görüyorlar. Yıllar boyu kurtuluşu hep başkalarından bekleyen emekçiler, kendi kurtuluşlarının kendi ellerinde olduğunun bir düş değil, capcanlı bir gerçek olduğunu öğreniyorlar.

Ve aynı zamanda görüyorlar ki, emekçilerin kurtuluş mücadelesi nerede zafere ulaşmışsa bu ancak ve ancak halk güçlerinin

birliği örgütlü dayanışması sayesinde mümkün olmuştur. İşte bugün milyonlarca emekçi birliği savunuyorsa bir nedeni de budur.

Emekçi kardeşlerim.

En sıradan bir kişi bile birliğin önemini bilir. Çünkü birlikten güç doğacağı herkesin kolaylıkla anlayacağı maddi bir gerçekliktir. Bu nedenle ben burada birliğin meziyetlerine değil, hayati önemine parmak basacağım. Çünkü biliyorsunuz «ara rejim» adı altında yeni 12 Mart'lar, daha beterleri tezgahlanmak isteniyor.

Oysa işçiler, emekçiler grevleri yasaklayan, ücretleri düşüren, örgütlü mücadeleyi bastırıp, halkın demokratik özlemlerine ambargo koyan, sosyalistler başta olmak üzere tüm demokratların sesini kısıyan 12 Mart'ın kendilerine neye malolduğunu iyi bilmektedirler. Bu nedenle de tezgahlanmak istenen dikta yönetimlerine geçit vermemeye kararlıdırlar.

Ancak demokrasi düşmanlarına karşı direnmeye kararlı olmanın yetmediği de bir gerçektir. Kararlılık, yığınların örgütlü mücadelesi ile birleştirilmezse yenilgi kaçınılmaz olur. Tarihin defalarca ispatladığı gerçek şudur: Faşizm nerede halkın başına belâ olmuştusa orada demokrasi saflarının dağınlığından yararlanmıştı. Buna karşılık faşizme nerede geçit verilmemişse nerede faşizmin başı ezilmişse, bu orada demokrasiyi savunan en geniş halk yığınlarının örgütlü beraberliği sayesinde mümkün olabilmıştır.

İşte bir yandan MHP vasıtasıyla Hitler'ci faşizm ülkeyi kana bularken, bir yandan da «ara rejim» tehditleriyle aba altından sopa gösterme girişimlerine hız verildiği Türkiye'de demokrasi güçlerinin örgütlü birliği gerçekten hayati önem kazanmaktadır.

Hep söyledik, demokrasiyi savunanların en geniş birliği, önce solda birlikten, solda yer alanların dostluk ve işbirliğinden geçer. Zaten bugün emekçilerin yükselen birlik özlemleri bu noktada düğümlenmektedir.

Uzun yıllar boyu solda güveneceği bir alternatif göremediği için çaresiz Halk Partisi'ne oy vermiş milyonlarca emekçi, sosyal demokrasinin kendilerini kurtaramayacağını onun son iki yıllık icraatını etinde kemiğinde yaşayarak kavramıştır. Emekçiler artık çareyi sosyalizmde görmekte, solda özlemlerini karşılayacak, onları yığınlar halinde kucaklayacak bir örgütlenme, bir birlik aramaktadırlar. İşte Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin önemi bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Çünkü Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, sağlam sosyalist çizgi-

siyle ve en önemlisi birlikçi politikasıyla, sosyalistlerin birliğini özleyen ve arayan milyonlarca işçiye, emekçiye yol göstermektedir.

Bugün Türkiye Sosyalist İşçi Partisi demek, emekçilerden fıskıran birlik özlemlerinin siyaset sahnesinde hayata geçirilmesi ve yüce birlik yapısının taş taş örülmesi demektir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi birlik konusundaki içtenliğini ve kararlılığını somut girişimleriyle defalarca kanıtlamıştır. Son olarak partimizin seçimlerde bir sol blok oluşturulması uğruna sarfettiği çabalar hatırdadır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, seçimlere katılsın katılmasın solda yer alan bütün partilere ve siyasi çizgilere aylar öncesinden seçim işbirliği için çağrı çıkarmış, seçim bloku önerisini gerçekleştirmek için onlarla ilişkilere geçmiştir. Karşımıza çıkan pek çok olumsuzluklara rağmen seçimlerde işbirliği konusunda azımsanmayacak kazanımlar elde edilmiştir. Devrimci demokratlarla sağlanan uzun erimli işbirliği, muhakkak ki önemli bir aşamadır. Bunun yanısıra listelerimizde yer alan adayların dörtte birinden fazlasını bağımsızlar oluşturmaktadır. Partimizin üyesi olmayan, fakat birlikten yana solcular listelerimizde yer almayı kabul ederek bizim birlikçi politikamızı teşvik etmişlerdir. Bunlara ilaveten bazı siyasi çizgiler yer yer partimizi desteklemektedirler. Kısacası Partimizin birlikçi politikası her geçen gün başarı kazanmaktadır. Seçimler bu süreci hızlandıracaktır.

Birlikten yana işçiler, emekçiler,

Bu şartlarda yapılacak tek şey vardır: birlikçi politikayı, birliğin kararlı savunucusu ve mimarı Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'ni desteklemek!

Halk Partisi'nin solunda başka partilerin ve bağımsız adayların olması emekçileri şaşırtmayacaktır. İşçiler, emekçiler «solda çok alternatif var, acaba hangisini destekleysek?» diye tereddüde düşmeyeceklerdir. Çünkü onların birlikçi özlemlerini savunan, bu uğurda gecesini gündüzüne katıp, varını yoğunu seferber eden birliğin sağlanması için hiç bir fedakârlıktan kaçınmayan bir tek parti vardır. O da Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'dir. Bugün en hayati, en acil görev birliğin sağlanmasıysa, seçimlerde birlikçi politikayı, bu politikanın yürütücüsü Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'ni desteklemek, birliğe katkıda bulunmanın biricik yoludur.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi solda birlik için emekçi halkımıza söz vermiştir. Bu sözünü mutlaka yerine getirecektir. Çünkü biz

gücümüzü, bize ışık tutan bilimsel sosyalizmden alıyoruz. Ve çünkü biz gücümüzü emekçi halkın birlik özelemlerinden alıyoruz. Yüce birlik yapısını, emekçilerin iktidar mücadelesindeki bu biricik silahını, işçi sınıfımızla, emekçi halkımızla elele, tam bir uyum içinde inşa ediyoruz. Bu nedenle birliğin gerçekleşeceğine, bütün sosyalistlerin tek bir çatı altında güçlü birliğin sağlanacağına inancımız tamdır.

Yurttaşlarım,

Seçim yapılan 29 ilin tamamında seçimlere katılan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, seçim dönemindeki çalışmalarıyla ve izlediği sağlam politikayla demokrasi düşmanı AP'nin, onun koltuğu altında semiren faşist MHP'nin karşısında kale gibi duruyor, sosyal demokrasinin çare olamayacağını kitlelere gösteriyor ve emekçi yığınların solda birlik özelemlerinin hızla cazibe merkezi oluyor.

İşçiler, emekçiler, kardeşlerim,

Sömürü ve baskı çarkının kırılması için iktidara yürüyen emekçiler ordusu mutlaka zafere ulaşacaktır. Çünkü emekçilerin yoksulluklarından ve düşkünlüklerinden başka kaybedecekleri bir şeyleri yoktur. Oysa kazanacakları koca bir dünya vardır.

Yaşasın emekçilerin birliği!

Yaşasın Sosyalizm!

Gani Sungur'un Radyo-TV Konuşması

4 EKİM 1979

İşçiler, Köylüler, Kardeşlerim...

Sömürücü egemen sınıflar, işçilerin, emekçilerin dünyalarını ulusal çitler içine hapsetmek isterler.. Böylece onların yeryüzündeki gelişme ve değişmelerden haberdar olmaması, dünyadaki devrimci demokratik güçlerden etkilenmemesi için özel bir çaba harcarlar. Başka ülkelerdeki işçi sınıfının hak ve kazanımlarının işçilerimiz tarafından bilinmesini istemezler. Başka ülkelerde sömürsüz bir toplumun kurulduğunu, sosyalizmin inşa edildiğini, yani gerçek özgürlük ve kardeşlik toplumunun yaratıldığını bilmemizi istemezler.

Sermayenin uluslararası bir karakter taşıdığını ve dünya halklarına karşı birleşmiş olduğunu kitlelerden gizlemeye çalışırlar. Çünkü onlar bilirler ki.. Öğrenmek bilinçlenmeyi getirir. Bilinçlenmek mücadele ve dayanışmayı getirir. Çünkü onlar bölge ve dünya halklarının uluslararası dayanışmasının gelişmesinden çekinirler. Çünkü onlar işçilerin birliğinden halkların kardeşliğinden, tüm dünyada bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm güçlerinin dayanışmasından korkarlar. İşte bu nedenle, kitleleri dış politikadan ve uluslararası gelişmelerden uzak tutmaya çalışırlar. Ama, işçi sınıfı devrimcileri, ilericiler ve yurtseverler, yaşadıkları ülkenin dünyada tek başına olmadığını, diğer halklardan ve ülkelerden kopuk ve soyut bulunmadığını bilmektedirler.

KARDEŞLER...

Çağımız büyük değişim ve dönüşümlerin yaşandığı bir çağdır. Günümüz dünyasının temel içeriğini kapitalizmden sosyalizme geçiş oluşturuyor. Çağımızdaki büyük değişim dünya devrimci sürecinde somutlanıyor. Güçler dengesinde etkinliği ve saygınlığı giderek artan Dünya Sosyalist Sistemi her alanda yeni yeni başarılar kazanıyor. Uluslararası işçi hareketi, metropollerde burjuvazinin sınıf egemenliğini sarsıyor. Mazlum halkların emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni-sömürgeciliğe ve ezen ulus tahakkümüne karşı verdikleri ulusal kurtuluş savaşları ileri boyutlara ulaşıyor.

Buna karşılık kapitalizmin genel buhranı git gide derinleşiyor. Artan enflasyon, enerji bunalımı üretim düşmesi, şimdiden yüzmilyonlara ulaşan işsizler ordusu, ahlâki ve ideolojik çöküntü bütün bunlar emperyalizm için çalan tehlike çanlarının somut kanıtıdır. Öte yandan emperyalist ülkeler arasındaki çekişme ve çelişmeler de derinleşiyor. Bu ülkelerin ekonomisi devletle giderek daha fazla bütünleşen silah tekellerinin elinde askerileşiyor. Ve silahlanma yarışını akıl almaz boyutlara ulaştırıyor. Amerika başta olmak üzere emperyalist devletlerin tırmandırdığı silahlanma yarışı yeni nükleer silahları da beraberinde getiriyor. Örneğin, Amerikanın nötron bombası bu yoldaki insanlık düşmanı icatlarından birisidir. Nükleer silahlar tüm insanlığı tehdit eden bir dünya savaşı tehlikesini yaratıyor. İnsanlığın şimdiye kadarki tüm kazanımlarını tehdit eden, kentlerin, uygarlıkların ve tüm insanlığın hunharca yok edilmesi demek olan nükleer bir savaşın nedeni korkunç olacağı ortadadır. Ve bu savaş tehlikesi emperyalizmin saldırgan karakterinden kaynaklanmaktadır. İşte bu nedenle,

Dünya Sosyalist Sisteminin ve tüm barış güçlerinin emperyalizme karşı mücadelesi, aynı zamanda silahlanma yarışına karşı, barış ve silahsızlanma mücadelesini içermektedir.

KARDEŞLERİM...

Biz sosyalistler her alanda olduğu gibi, uluslararası alanda da politikalarımızı ilkeler üzerine kurarız. Sosyalizmin dünya politikası, barış içinde birlikte yaşama ilkesini savunur. Sosyalizmin dış politikası haklı savaşları desteklemek, haksız savaşlara karşı çıkmayı gerektirir. Haklı savaşlar, ezilen halkların sosyal ve ulusal kurtuluş savaşlarıdır. Dünyanın neresinde bir sosyal devrim mücadelesi varsa, dünyanın hangi ulusu bağımsızlık için ulusal kurtuluş savaşı veriyorsa, bizler o haklı savaşların yanındayız. Ama buna karşılık, kapitalist ve gerici devletler arasındaki emperyalist savaşların karşısındayız. Onların çıkar çatışmalarının savaşa dönüşmesinin de karşısındayız. Sosyalizm, uluslararası ilişkilerde tümüyle gönüllü bağları ve ulusların tam hak eşitliğini savunur. Bir ulusun diğerini ezmesine karşı çıkar. Bu amaçla ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunur. Bilimsel Sosyalizmin bu ilkesi, bugün Birleşmiş Milletler'e ve uluslararası antlaşmalara mal olmuştur.

ARKADAŞLAR...

Türkiye emperyalizmin ve gericiliğin en fazla saldırdığı bölgelerden birisinde bulunuyor. Orta Doğu halklarının bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm savaşlarına karşı çeşitli oyunlar oynanıyor.

Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını, yani bağımsız devletini kurma talebini reddeden emperyalistler, Filistin halkına ve tüm Orta Doğu uluslarına karşı siyonistlerle işbirliği yapıyorlar. Yakın zamanlara kadar Amerikan emperyalizminin Orta Doğu'daki sağlam kalesi olan Şah Diktatörlüğü, İran Halklarının ortak mücadelesiyle kovuldu. Şimdi de emperyalistler İran'daki tüm ilerici güçlere karşı Humeyni kartını oynamaya çalışıyorlar. Bugün Humeyni yönetimi, işçi sınıfının ve İran halklarının kazanımlarını gaspetmek istiyor. İran'da Kürt halkının ulusal ve demokratik taleplerinin üzerine Amerikan tanklarıyla, fantom uçaklarıyla gidiyor ve toplu kıyımlara kalkışıyor.

Emperyalist güçler, Doğu Akdeniz'de barış ve güvenliği tehdit ederek Türkiye ve Yunanistan arasında silahlanma yarışını körüklüyorlar. Kıbrıs Adası'nı emperyalizmin bir uçak gemisine dönüştürmek istiyorlar.

KARDEŞLERİM...

Emperyalistler sadece bölgemizde değil, dünyanın dört bir yanında aynı şeyleri yapıyorlar. Ve bunları yaparken de, Çin yönetiminin gerici politikalarından destek görüyorlar. Mao'cu Pekin yönetimi, sosyalist ülkelere ve Dünya Devrimci-Demokratik güçlerine karşı emperyalizmin, uluslararası gericiliğin, sömürgeciliğin ve yeni sömürgeciliğin yanında saf tutuyorlar.

EZİLEN, SÖMÜRÜLEN KARDEŞLER VE BACILAR...

Dünyada böyle önemli süreçler, yaşanırken, soğuk savaştan yumuşamaya, farklı toplumsal sistemlere sahip ülkelerin barışçı yanyana yaşama politikasına geçişin hergün biraz daha güç kazandığı bir dönemde Türkiye acaba ne yapıyor? Hangi güçlerden yana tavır alıyor? Dünyadaki yeri nedir?

Türkiye'nin dış siyaseti ve uluslararası ilişkileri emperyalist kapitalist sistem içindeki yerinden kaynaklanıyor. Türkiye savaş, silahsızlanma ve ulusal-sosyal kurtuluş sorunlarına emperyalistlerin gözlüğüyle bakıyor.

Türkiye, NATO saldırgan paktı içindeki yeri ve önemi ile övünüyor. Ülke ihtiyaçlarının çok üstünde askeri birlikler besliyor. Başka ülkelerin güvenliğini ihlâl eden, uluslararası havayı gerginleştiren emperyalist üstleri «üs yok tesis vaa» yutturmacası ile gizlemeye çalışıyor.

Ekonomik ve siyasi yapısından kaynaklanan hayat pahalılığı, ekonomik bunalımlar, işsizlik ve siyasi baskılara karşı her gün biraz daha uyanan ve mücadele veren emekçi yığınlarının dikkatlerini başka yöne çekmek için şovenizmi körüklüyor. Kurtuluş savaşını verirken, anti-emperyalist güçlerden gördüğü destek ve yardımı çok çabuk unutan ve geçirdiği acıları hatırlamayan Türkiye, sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı savaşım veren halkların kurtuluş savaşlarına ABD gözüyle bakmış, hatta kimi genç ulusal devletleri emperyalist devletlerden sonra tanımıştır.

Türkiye yıllarca içte kaba bir anti-sovyetizmle, paslanmış anti-komünizm silahı ile kitleleri hayali saldırılara karşı savaş havasında tutmuş, dışarda savaş çığırtkanları korosuna katılmıştır. Bütün bunların sonucu olarak, Türkiye'nin dış ilişkileri, bugün bir çıkmaza girmiştir. Hükümetler istedikleri kadar «etkin ve saygın dış politika» uyguladıklarını söylesinler. Gerçek bunun aksini gösteriyor. Türkiye, Emperyalist-Kapitalist sistem içinde kaldığı sürece ve her türlü ekonomik bağımlılık ilişkilerini koparmadıkça, bağımsız, sağlıklı ve etkili bir dış politika uygulayamaz.

Uluslararası saygın bir dış politikanın ön koşulları dünyadaki ilerici, yurtsever ve barıştan yana güçlerle dayanışmadan geçer.

İLERİCİLER, DEVRİMCİLER, DEMOKRATLAR VE BARIŞTAN YANA OLAN TÜM GÜÇLER... Şu hedefler için ve bunların hayata geçirilmesine yönelik çabalar içerisine aktif olarak girmelidir.

— Savaşız, sömürsüz bir dünya için, dünya barışından yana olan herkes, güçlerini birleştirerek, uluslararası adil, demokratik ve kalıcı bir barış için mücadele etmelidir.

— Yeni nükleer silahların üretiminden vaz geçilmelidir.

— Başka ülkelerin iç işlerine karışmamak, başka ülkelerin egemenliğine saygı temeli üzerinde uluslararası ilişkiler geliştirilmelidir.

— Savaş odaklarının söndürülmesi için uluslararası işbirliği yapılmalıdır.

— Ulusların kendi kaderlerini özgürce belirleme hakkına saygı gösterilmeli ve bu yaşama geçirilmelidir.

— Türkiye Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler kararlarına uymalı, Bağlantısız, tüm üs ve yabancı askerlerden arınmış bir Kıbrıs için çaba sürdürmelidir.

— Türkiye, saldırgan askeri pakt olan NATO'dan çıkmalıdır, emperyalist saldırı araçları olan tüm üsler kaldırılmalıdır.

— Emperyalizm ile olan her türlü ekonomik ve siyasi bağımlılık ilişkilerine son verilmeli, sosyalist ülkelerle iyi ilişkiler kurulmalıdır.

— Türkiye ulusal kurtuluş savaşları karşısında, emperyalizmin yedeğinde bir politika izlemeyi bırakıp, mazlum dünya halklarıyla etkin bir dayanışmaya girmelidir.

Saygılarımla...

Yıldız Gürcan'ın Radyo-TV Konuşması

5 EKİM 1979

Analar, bacılar, kardeşlerim,

14 Ekim seçimleri yaklaştı. Tutulmayacağı belli vaatlerle oyumuzu isteyenler var. Sömürü ve soygun peşinde olanlar, seçim propagandalarında biz kadınları da anmadan geçmiyorlar. Oylarımızı emekçilere gün yüzü göstermemek için, kadınların iki kat ezilmesinin sürüp gitmesi için istiyorlar. Ama şimdi bizi yalanla-

rına inandırmaları kolay değil. Yıllar var ki, hep itilip horlanmışık. Eğitimsiz bırakılmışız. Boy boy evlat yetiştirmişiz ama hep çile çekmişiz. Burjuva partileri ve hükümetleri bizi bir kez olsun kayırmamış. Yaşadığımız güçlükleri gidermek için çare aranmamış. Toplumsal hayattan, siyasetten uzak tutulmuşuz. Fakat, bunca yıldır bütün zorluklara rağmen ülkemizde verilen mücadele kadınları da etkiliyor. Onun içindir ki, şimdi kimin emekçilerden yana olduğunu daha kolay görüyoruz. Tekellerin tatlı karları uğruna emekçilere hazırlanan tuzakları bugün daha iyi kavriyoruz.

Kardeşlerim,

Bu seçim döneminde doğruyu bulmak için yaşadığımız günlere şöyle bir bakalım. Söze şehirlerden başlayalım.

Büyük şehirde belediyeler yer yer tanzim satış mağazaları açmış. Emekçiler bu mağazalardan alışveriş ediyor. Tanzim satış mağazalarının önünde kuyruklar, bir paket yağ için. Ötede yine kuyruklar, tüp gaz için. Kuyruklarda emekçiler ve özellikle kadınlar. Çünkü her gün kullanmak zorunda olduğumuz kimi ihtiyaç maddeleri piyasada yok. Fakat istifçilerin, karaborsacıların depoları mal dolu.

Kardeşlerim,

Genellikle alışverişi kadınlar yapar. Ellerindeki parayı ihtiyaçlarıyla denkleştirmek için her şeyin fiyatını öğrenir, ona göre davranırlar. Ama artık fiyatları izlemek mümkün değil. Şimdi çarşı işleri iyice hüner istiyor. Biraz daha ucuzunu bulabilmek için bir sürü zahmete katlanmak, çarşı pazar dolaşmak gerekiyor. Ama ne etsek masrafları denkleştiremiyoruz. Bir çok ihtiyacımızdan vazgeçsekde pahalılığa çare olmuyor, geçim sıkıntısına çare olmuyor. Artık çocuklarımızı nasıl tok tutarız, onu düşünüyoruz. Şimdi meyveyi manavda görüyoruz. Çocuğumuzun canı bir şey çekmişse avutmaya çalışıyoruz.

Kiracıysak eğer, aybaşlarında maaşların yarısını evsahibine yatırıyoruz. İşçi ve memur kadınların maaşları kiraya yetmiyor bile. Adeta yalnız kira için çalışıyoruz. Maaş ve ücretlerde ufacak bir artış olsa, bizden önce alacaklılar duyuyor. Bakıyoruz ki, daha elimize geçmeden, fiyatlara kat kat eklenmiş verilen.

Emekçiler, kardeşlerim,

Pek çoğumuzun iş güvenliği yok. Patronlar istedikleri zaman lokavt ilan edebiliyor. İşsiz kalıyoruz. Babamız, eşimiz işten çıkarıldı mı, hep birlikte açlığa düşüyoruz. Bu gün ülkemizde yüzbin-

lerce kadın çalışıyor. İşten çıkarılmalar başlayınca, en çok kadınlar işinden oluyor. Halbuki hayat pahalılığına karşı direnebilmek için daha pek çoğumuz çalışmak istiyoruz. Eğitim düzeyimizle uyum-u, analıkla bağdaşan işlere girmek istiyoruz. Ne var ki, yüksek okul bitirenler dahi iş bulamayabiliyor.

Kardeşlerim,

İş hayatının yanısıra evimizin ve çocuklarımızında sorumluluklarını taşıyoruz. O halde, sorumluluklarımıza uygun düşen iş şartları hazırlanmalıdır. Halbuki, onbinlercemizin durumu hiçte iç açıcı değil. Pek çok yasal hak kullandırılmıyor. İş yasasının gereklerine bile uyulmuyor. Memur kadınlar, kadın ve ana olarak her türlü hak ve güvenlikten uzak. Çocukların büyütülmesi, eğitimi başlıbaşına bir sorun. Devletin çocuklara karşı yükümlülükleri var. Ama yıllardan beri kreş ve ana okullarının açılması ve yaygınlaştırılması için hiç bir çaba harcanmıyor. Mevcut kreş ve ana okulları ise kar amacına yönelik. Hem emekçilerin gücünü aşılıyor, hem de denetimden yoksun. Çalışan kadınlar bebeklerini çeşitli zorluklarla büyütüyorlar. İş söze geldiğinde çocuk yılı için parlak sözler eden hükümet ve burjuva partileri onlar için yapılması gereken zorunlu işleri görmezlikten geliyorlar. Okul öncesi eğitimle ilgili ciddi bir tek adım bile atılmıyor. Ve yine sağlık hizmetleri de ciddiye alınmıyor. Pek çok insan sağlık hizmetlerinden yararlanamıyor. Mevcut hastaneler sağlam girenin hasta çıkmasına yol açacak kadar kötü çalıştırılıyor. Can pazara düşmüş. Sağlık parayla satın alınıyor.

Kardeşlerim,

Bu kadar önemli meselelerimize çözüm getirmeyen hükümet, iki yıl boyunca kasaba ve köylerde yaşayan milyonlarca kadın için de bir tek olumlu girişimde bulunmadı. Meclise yasa tasarısı sunmadı. Tarım iş yasasını çıkarmadı. Toprak yasasını görüşmeye bile açmadı. Bu gün kırlarda, köylerde yaşayan milyonlarca kadın iki kat sömürü ve baskı altındadır. Çukurova'da, Ergene ovasında, Doğu'da alaşafaktan gün batımına kadar yüzbinlerce ırgatın kanı ve teri toprağa düşmektedir.

Kardeşlerim,

Böyle bir düzenden memnun olunabilir mi? Cumhuriyet Halk Partisi'nin uygulamalarının emekçileri kolladığı söylenebilir mi? Geçtiğimiz dönem boyunca izlenen politikadan memnun kalan, sadece bir avuç tekerci oldu. Başkası değil. Halk partisi iktidar ol-

madan önce verdiği sözleri tutmadı. Hayatın pahalılaşmasının önüne geçmedi. Emekçilerin gelirlerinde artış sağlamadı. Bu seçimler de de yine desteğini istediği emekçilere bunların hesabını vermesi zordur. Ve hele can güvenliğini sağlamamasının hesabını vermesi daha da zordur. Halbuki meclis kürsüsünden evlat acısını dindireceğini vaad eden yine bu hükümet ve başbakandı. Aradan geçen sürede evlat acısı son bulmadı. Daha pek çok ana acıya boğuldu. Tüm analar evlatları için kaygılandı. Kardeşlerim, evlat yetiştirmenin zorluğunu analar bilir. Yemeyip yedirir, giymeyip giydirirsin. Sonra bir gün kara haber kapını çalar. Faşist caniler tarafından katledildiğini öğreni verirsin. Gazeteler hemen her gün oğlunun cenazesine kapanmış anaların resmini basıyor. Aynı gazeteler yakalanan sanıkların Milliyetçi Hareket Partisi ile ilişkisi olduğunu da yazıyor. Ama demokratik örgütlere baskı yapan, yasal mitingleri dağıtan, ilerici yayınları yasaklayanlar faşist milliyetçi hareket karşısında tutarlı olamadılar. Sokakta oynayan çocuklar bile faşist cinayetlerin arkasındaki örgüt ve yöneticileri bildiği halde faşist örgütler kapatılmadı. Yöneticileri cezalandırılmadı. Biliyoruz ki, sistemli işlenen cinayetlerin sorumlusu Milliyetçi Hareket Partisidir. Ülkücü gençlik derneğidir. Yine biliyoruz ki, faşist şefler öldür emriyle geçmiş olsun mesajını birlikte yazmaktadırlar. Hükümet başından beri faşist hareket karşısında bocalamıştır. Onları cüretlendirmiştir. Faşizmi geriletmek bahanesiyle demokratik hakları kısıtlamaya kalkışmıştır. Halbuki faşizmi geriletmek, hak ve özgürlüklerimizin kısıtlanmasıyla değil, genişletilmesiyle mümkündür. Demokrasi güçlerinin birliğiyle mümkündür.

Analar, bacılar, kardeşlerim,

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi faşizme karşı halk güçlerinin birliğini savunuyor. Faşizme geçit vermenin yolunun birlikten geçtiğini söylüyor. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi seçim yapılan tüm illerde Devrimci demokratlarla ve bağımsız adaylarla işbirliği yapıyor.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin birlikçi politikasını destekleyelim,. Onu güçlendirelim. Faşizme karşı birleşmek için her evden bir cenaze çıkmasını bekleyelim.

14 Ekim günü, Adalet Partisine, Milli Selamet Partisine ve Bilhassa faşist Milliyetçi Hareket Partisi'ne hayır diyelim. Tutarsız politika izleyen Cumhuriyet Halk Partisine oy değil, ders verelim.

Sandık başına mutlaka gidelim. Evet mührünü müşterek oy pusulasının sonunda bulunan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'ne ba-

salım. Türkiye Sosyalist İşçi Partisine evet diyelim. Halk güçlerinin birliğine, insanca bir yaşama ve çocuklarımız için mutlu bir geleceğe evet diyelim. Barış-Demokrasi Ve Eşitliğe evet diyelim.

— Yaşasın demokrasi güçlerinin birliği

— Yaşasın sosyalizm

— Faşizme geçit vermeyeceğiz

Yarın saat 19.50'de sizlere TSİP senatör adayı, TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu hitabedecektir.

Gültekin Gazioğlu'nun Radyo-TV Konuşması

10 EKİM 1979

Yurttaşlarım,

Bir seçim dönemini daha geride bırakıyoruz. Oy verme gününe az bir süre kaldığı bugünlerde «ara rejim» adı altında, yeni 12 Mart'lara, daha beterlerine çağrı çıkartma eğilimleri körükleniyor. İşçilerin, köylülerin, memurların, öğretmenlerin tek kelimeyle bizlerin, emekçi halkın daha güzel yarınlara olan özlemlerimiz, faşist dikta bulutlarıyla karartılmak isteniyor.

Kardeşlerim, gördünüz, burjuva siyasetlerinin hepsi ardı ardına iflas etti. Bunlara, nasıl iflas ettiklerine kısaca göz atalım.

Demirel CHP'nin basiretsizliklerini diline dolamış oy avcılığı yapıyor. Sanki bugünkü bunalımın baş sorumlusu kendisi değilmişçesine. Üstelik yeni bir şey de söylemiyor. Bu hükümet düşün de yeniden kendisi Başbakan olsun diye çırpınıyor. Şimdi yurttaşın hakkı değil mi «yeniden Başbakan olacaksın da ne yapacaksın? Bunca yıldır yaptığın belli. Üstelik MC dönemlerinde ülkeyi bütünüyle batırdın! Başa gelsen yapacağın aynısı! Böyleyken ne hakla kalkıp yönetime talip oluyorsun? Hatta ne yüzle karşımızca çıkıyorsun?» diye sormaya.

Yurttaşlarım,

Bir de Halk Partisi var. İki yıldır yaptıkları ortada. Emekçi halka hiç bir hayrı dokunmayacağı kesinlikle anlaşıldı. CHP tüm çalışanlara grevli, toplu iş sözleşmeli sendika vaad etmişti. Vu vadini unutmakla kalmadı, kamu kesimindeki işçilerin tümünü memur yapmak için 657 sayılı memurlar yasasını değiştirmeye el attı. Halk Partisi'nin tek başına bu yaptığı bile sosyal demokrasiden bize hayır gelmeyeceğinin kesin kanıtıdır.

Bir de faşist MHP var. İpliği öylesine pazara çıktı, MHP'nin eksiksiz bir cinayet şebekesi olduğu öyle çürütülmez delillerle kanıtlandı ki, fazla bir şey söylemeye gerek yok. Zaten emekçi halkın mücadlesinin ön safında yer alan biz eğitim emekçilerine, örgütümüz TÖB-DER'e, faşist elebaşları TV'den ve radyodan ağızlarından köpükler saçarak saldırmaları MHP'nin nasıl aydınlık düşmanı, nasıl bilim ve eğitim düşmanı, nasıl halk düşmanı faşist bir örgüt olduğunu bir daha gözler önüne sermiyor mu?

Ancak halkımız faşist zorbalığa asla boyun eğmeyecektir. İşte buradan ilan ediyorum ki halk güçleri faşistlerden mutlaka hesap soracaklar, halka karşı işledikleri suçları, faşistlere bir bir ödeteceklerdir.

Evet kardeşlerim,

Bir yanda iflas etmiş burjuva partileri var. Onlardan bir hayır çıkmayacağı kesin. Öte yanda ise, sıkıyönetim uygulamalarıyla, usulden olmayan kutlama haftalarıyla, yerli yersiz demeçlerdeki tehditlerle estirilen militarist hava var. Adeta insanlarımız süngü gölgesinde yaşamaya alıştırılmak isteniyor. Kısacası emekçi halkımızın başına çorap örülmek isteniyor.

Pekalâ kardeşlerim. Çare yok mu? Var! Defalarca belirttiğimiz gibi çare emekçi halkın kendi ellerinde. Çare milyonlarca işçinin, köylünün, memurun, öğretmenin, çalışan halkın kendi güçlü kollarında, çare iflas eden burjuva partilerine meydanı bırakmayacak bir halk örgütlenmesini kotarmakta, çare faşizme, her çeşitten dikta heveslilerine geçit vermeyecek bir anti-faşist harekete geçirebilmekte, çare, geniş emekçi yığınların örgütlü beraberliğinin ve dayanışmasının sağlanabilmesinde!...

Kardeşlerim,

Önümüzdeki zor günleri, aydınlık günlere döndürebilmek için halk güçlerinin beraberliği büyük önem taşıyor. Ancak böylesi bir dayanışmayı somut ve sonuç alıcı bir güce dönüştürmek için bazı ivedi istemler ve hedefler etrafında birleşmemiz ve bunları hayata geçirmek için gün geçirmeksizin paçaları sıvamamız da gerekiyor.

Nelerdir bu istemler?

1. Siyasal demokrasi ve düşünce-örgütlenme özgürlüğü için:

● 141 ve 142. inci maddeler iptal edilmeli. Siyasal Partiler Kanunu demokratikleştirilmelidir. Bu yasada yer alan ve Türkiye'de «komünist» adıyla parti kurulamayacağını söyleyen bölüm iptal

edilmelidir. Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasak kaldırılmalıdır.

● Türkiye'nin imza koyduğu Lozan anlaşması, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Roma sözleşmesi ve nihayet Helsinki Belgesi'nin 7. ve 8. inci maddeleri Türkiye'de de uygulanmalı, ulusal demokratik hak ve özelemler üzerindeki şoven milliyetçi yasalar kaldırılmalı, özümlemeci politikaya ve uygulamalara son verilmelidir. Bu belgelere aykırı olan ve Türkiye'de Türk asıllardan başkalarının da yaşadığı gerçeğini yok sayan 89. maddesi kaldırılmalıdır.

● Ana dilden eğitim ve yayın ve haberleşme özgürlüğü Helsinki Belgesine uygun olarak sağlanmalıdır.

● Çeşitli meslek kuruluşlarına ve demokratik kitle örgütlerine konmuş olan siyaset yapma yasağı sona erdirilmelidir. Memurların siyasi partilere girmeleri ve siyaset yapmaları serbest bırakılmalıdır.

● Anayasa'yı geriye doğru değiştirme girişimlerine son verilmeli, Anayasa'da daha önce yapılan anti-demokratik değişiklikler iptal edilmelidir.

● Seçme yaşı 18'e seçilme yaşı 21'e indirilmeli, yurt dışındaki seçmenlerin oy kullanması sağlanmalıdır.

● Olağanüstü hal yasağı çıkarma girişimlerine son verilmelidir.

● Sıkıyönetim kaldırılmalıdır.

● Alanların ve yolların toplantı ve yürüyüşlere yasaklanması kaldırılmalıdır.

2. Çalışanların ekonomik-demokratik hakları için:

● Tüm çalışanlara grevli toplu iş sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalı, bu haktan yoksun bırakılan memurların, öğretmenlerin, teknik elemanların, assubayların, subayların, ve polislerin, kısacası tüm kamu personelinin sendikal özgürlükleri güvence altına alınmalıdır.

● Demokratik kitle ve meslek örgütlerinin etkinliğini yok etmeye yönelik her türlü anti-demokratik girişimler durdurulmalıdır.

● Gizli oy, açık sayım esasına dayalı referandum hakkı yasallaşmalıdır.

● İş yasasının, işçilerin işten atılması için bahane edilen 13. ve 17. maddeleri kaldırılmalıdır.

● Anayasa'da yeri olmayan lokavt kesinlikle yasaklanmalıdır.

● Genel grev ve dayanışma grevi yasallaşmalıdır.

● Sendikasız işçi çalıştırmak suç sayılmalıdır.

● Tarım-iş yasası, çıraklar ve kalfalar kanunu demokratik esaslara göre çıkartılmalıdır.

● Asgari ücret, her belediye çevresinde belediye ve sendika temsilcilerinden oluşacak yerel komisyonlar tarafından saptanmalıdır.

● Kadın erkek ayrımı yapılmadan eşit işe eşit ücret verilmesi, çalışan tüm kadınların gerek kendileri, gerekse çocukları için sosyal güvenceler getirilmelidir.

3. Yaşama koşullarının iyileştirilmesi için:

● Gecekondu yıkımı kesin olarak yasaklanmalı, tapusuz bütün gecekondu tapu verilmelidir.

● Ev kiralari her belediye çevresinde kiracı temsilcileriyle belediye ve sendika temsilcilerinin katılacağı fiyat tespit komisyonları tarafından belirlenmelidir.

● Yoksulluk içinde kıvranan milyonlarca işsiz yurttaş için işsizlik sigortası kurulmalıdır.

● Hayat pahalılığına karşı tüketici kooperatifleri kurulması kolaylaştırılmalı ve teşvik edilmeli, bu kuruluşların geliştirilmesi için her türlü devlet desteği sağlanmalıdır.

● İstifçilik ve karaborsacılık halka karşı işlenmiş ağır suç sayılmalı, bu suçlara en ağır cezalar getirilmelidir.

4. Emekçi köylüler için:

● Topraksız ve az topraklı köylülere, ailesini insanca yaşatacak kadar toprak, araç-gereç ve kredi verilmelidir. Bu amaçla, köklü bir toprak ve tarım reformu mutlaka gerçekleştirilmeli ve uygulanmalıdır.

● Tefecilik kesin olarak yasaklanmalı ve ağır suç sayılmalıdır.

● Emekçi köylünün borçları affedilmeli, bunlara düzenli kredi sistemi getirilmelidir.

● Emekçi köylülere tohum, gübre, teknik araç yardımı için devlet tarafından geniş imkanlar yaratılmalıdır.

● Kooperatifler emekçi köylülerin denetiminde olmalıdır.

Yurttaşlar, kardeşlerim,

İşte bizlerin, işçinin, köylünün, emekçinin, öğretmenin, memurun hasılı faşizm ve gericiliğin saldırılarına göğüs germesi gereken milyonlarca insanın etrafında birleşmesi gereken ivedi istemler ve hedefler bunlardır. Biz bu isteklerimizi hayata geçirmek, hedeflerimizi gerçekleştirmek uğruna ne kadar kararlı ve ısrarlı mücadele yürütürsek, bu mücadelemizi ne ölçüde geniş kitlelere mal edebilirsek, faşizme ve gericiliğe karşı o ölçüde güçlü bir halk direnişi yaratabiliriz. Sosyalist ve ilerici, demokrat partilerden sendikalara mesleki ve demokratik kitle örgütlerinden yazarlara, sanatçılara dek örgütlü bir beraberliği ve dayanışmayı, demokrasi cephesi halinde ne ölçüde seferber edebilirsek, faşizme ve gericiliğe geçit verilmemesi o ölçüde kolaylaşacak, o ölçüde emekçi halkın zaferi de yakınlaşacaktır.

Yalçın Yusifoğlu'nun Radyo-TV Konuşması

8 EKİM

Yurttaşlarım...

Sizlere Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin dost ve kardeş selamlarıyla sesleniyorum...

Sizlere, gerçek barış ve özgürlük günlerinin özlemiyle, sizlere sosyalist yarınların güvenciyle sesleniyorum...

Kardeşlerim...

Bize, yani Türkiye'nin çalışan insanlarına zorla ve zorbalıkla dayatılmak istenen koşullara karşı savaşıyoruz... Her şeyden önce, insanlık onurumuz için... İnsanca yaşamak için hayat kavgası veriyoruz...

Yıllardır halk olarak faşist milliyetçi hareketin vahşetini yaşıyoruz... Yıllardır, faşist milliyetçi harekete ve her türlü faşist gayrete karşı ölüm kalım savaşı veriyoruz... Çünkü biliyoruz ki faşist milliyetçi hareket halkların bağrındaki özgürlük ateşini gözyaşıyla söndürmek istiyor! Emekçilerin elindeki kurtuluş meşalesini kanla karartmaya çalışıyor!...

Yurttaşlarım...

Bugün halk güçlerimiz sınıfsal ve ulusal tahakkümün her tür lüsüyle karşı karşıyadır...

Halkımız, pahalılığın, işsizliğin, yoksulluğun pençesi altındadır...

İşçi hareketleri bastırılmakta, lokavtlar yaygınlaştırılmakta, köylüler yoksullaştırılmaktadır...

Egemen milliyetçilik, ezilen ulusun temel haklarına ve yükselen ulusal demokratik taleplerine karşı toplu katliam provaları yapmaktadır...

«Ara rejim» adı altında, anayasa dışı, demokrasi karşıtı faşist ve militarist planlar tartışılmaktadır...

Şimdi, yaratılmak istenen bu alacakaranlığı dağıtmak için herkes soruyor? Peki ne yapmak lazım diyor...

Türkiye bir aranın bir çözüm yolunun sancısını çekiyor... Halkımız, gerici-faşist milliyetçi cephenin kanlı ve karanlık yüzünü çok iyi tanımıştır... Buna karşılık kendisini bir süre umut diye gösteren CHP'nin de umut olmadığı artık anlaşılmıştır.

Yani egemen kapitalist sınıfın bütün silahları paslanmıştır. Sömürgeci burjuvazinin bütün siyasetleri iflas etmiştir...

Bugün oynanan oyunların en büyüğü, işte bu noktada kendisini gösteriyor. Faşistler ve suç ortakları, sosyal demokrasinin iflas etmesinden doğan düş kırıklığını, toplumda genel bir umutsuzluğa ve karamsarlığa dönüştürmek istiyorlar...

Kargaşa ve tedirginlik yaratmaya, faşist sokak hareketleriyle toplumun çeşitli kesimlerinde, zoraki bir «otorite duygusu» uyardırmaya uğraşıyorlar. Ve «milli devlet-güçlü iktidar» sloganıyla, bu otoriteye kendileri talip olup, bir dizi faşist komployla kanlı ve kara bir diktatörlüğü getirmek istiyorlar.

Öte yandan, bütün sağcı güçler, 3.cü Ecevit hükümetinin başarısızlığını solun başarısızlığı imiş gibi göstermeye çalışıyorlar...

Dikkat ediniz.. Aslında solcu dahi olmayan Ecevit hükümetinin günahlarını, gerçek sola, yani sosyalizme maletmenin hesabını güdüyorlar... Ve onlar her zaman olduğu gibi bu konuda da ve bir kez daha bile bile yalan söylüyorlar...

Çünkü sağcılar görüyorlar ki, sosyal demokrasiden kesilen umutlar kitlelerin devrim özlemlerine dönüşmekte, yeni gerçek umutlar yeşermektedir. İşte bu nedenle, faşistler, halkın, tek ve gerçek umuda sahip çıkmasının önünü kesmeye çalışmaktadırlar.. Sosyal demokrasiden kırılan umutları, halkın umutsuzluğuna dönüştürmek çabasındadırlar...

Hayır kardeşlerim... Yıkılan, halkın umudu değildir... Yıkılan, yalnızca, sosyal demokrasinin reformcu düşleridir. Halkın

umudu sapasağlam ayaktadır... Çünkü halkın umudu gene ancak kendisidir... Kendi öz varlığı, öz mücadelesidir. İşçi sınıfının olduğu yerde, emekçi halkın bulunduğu yerde, umut hiçbir zaman sönmez...

Kardeşlerim...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi herşeyden önce ve özellikle bu oyunların bozulması gerektiğini belirtiyor... Yaratılmak istenen bezginlik ortamının engellenmesine çalışıyor. Bu oyunları bozmanın biricik yoluysa güçlerimizi birleştirmekten geçiyor.

Şayet solun birliğinin ve beraberliğinin kurulması gecikirse, bilmeliyiz ki, bundan en fazla yararlanan, gerici egemen güçler olacaktır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, bu ivedi ve zorunlu sorunun bilincinde olarak herşeyden önce, faşizme karşı tüm demokrasi güçlerinin birleşmesini savunuyor... Aynı zamanda, bütün halk güçlerinin Demokratik Halk Cephesinde toplanmasını öngörüyor... Ve bu cephenin öncüsü olan sosyalist hareketin birleşmesi ve merkezileşmesi için uğraş veriyor...

Yurttaşlarım...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi halkın, tek ve gerçek kurtuluşunun ancak Demokratik Halk Devrimi ile sağlanabileceğini vurguluyor...

Çünkü işçi sınıfının önderliğinde ve bütün halk güçlerinin ortak cephesinde kenetlenmiş emekçilerin sosyal devrimi gerçekleşmeden, nihai kurtuluş mümkün değildir...

Devrim ise herşeyden önce bir siyasal iktidar sorunudur... İşçilerin, köylülerin, aydınların, tüm çalışanların örgütlü güçlerinin ülkede siyasal iktidarı ele geçirmesi demektir.

Bu nedenle, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, faşizme ve her türlü gericiliğe karşı mücadele ederken, aynı zamanda kitleleri devrimden ve devrimci mücadeleden alıkoymak isteyen reformcu düşleri de teşhir etmeyi görev saymaktadır.

Emekçi kardeşlerim...

Özellikle bilmeliyiz ki, emekçi halk hareketinin belirleyicisi siyasal mücadeledir... Bu amaçla siyasal bakımdan örgütlenmek ve sınıf mücadelemizi esas olarak siyasal alanda güçlendirmek zorundayız...

Bu nedenle, büyük sendikalar ve demokratik kuruluşlardan köy veya semt derneklerine kadar demokratik planda örgütlen-

miş milyonlarca işçinin, köylünün, memurun, öğrencinin, mutlaka ülke siyasal yaşamında aktif, örgütlü ve birleşmiş bir politik gücü yaratması gereklidir... Bu siyasal birlik Demokratik Halk Cephesi'dir.

Kardeşlerim...

Halk Partisi, CHP yöneticileri kaybettikleri seçmen desteğini yeniden kazanabilmek için, faşizm karşısında bu seçimlerde de ilerici kitlelerin CHP'ye oy vermesini istiyorlar... Oysa, faşizme karşı mücadeleyi oy sandıklarına hapsedmek isteyen bu parti değil midir. Faşist milliyetçi hareketin işini kolaylaştıracak şekilde faşist terör karşısında aciz kalan bu parti değil midir?

Dahası da, televizyondaki bir açık oturumda, faşist milliyetçi hareketi kendisine «kardeş» ilan eden, bu partinin Genel Sekreteri değil midir?

Milliyetçi Hareket Partisi kapatılırsa, AP'nin oyları artar ve AP tek başına iktidara gelir diye hesap yapan ve faşist MHP'ye ilişmeyen CHP değil midir?

Kardeşlerim...

CHP'nin çare olmadığını gören, fakat solda özledikleri güçlü bir birlik bulunmadığı için oy kullanmama eğilimi gösteren bazı yurttaşlarımız var...

Oysa, ilericiler için oylarını kullanmak bir kişilik sorunudur. Çünkü insanoğlu düşünceleriyle, görüşleriyle sosyal ve siyasal davranışlarıyla bir bütündür. İnsana kişiliğini kazandıran, herşeyden önce kendi düşünsel ve siyasal eğilimlerine sahip çıkması, onlara saygı göstermesidir... Bir yurttaşın görevi, kendisine en uygun gelen en yakın hissettiği partiyi desteklemektir.

Evet solun bölünmüşlüğü doğrudur... Ama solun bölünmüşlüğünü aşmanın yolu, seçimleri solun birliği hizmetine sunmaktan geçer... Birlik, nasıl ki, bir kez daha Halk Partisine oy vermekten geçmezse, sandığa gitmemek de çare değildir. Politikaya küsmek, meydanı burjuva partilerine terketmek demektir. Oysa, seçimler halk güçlerinin birliğine hizmet edebilir. Seçimleri bu yolda değerlendirmek mümkündür. Birlik isteyen kitleler, solda bencillik gütmeyen ve birlik politikası izleyerek, tüm çabalarını solun birliğine adayan partiyi, desteklemelidirler...

Kardeşlerim...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi «faşizme karşı birleşelim» şiarıyla seçimlere giriyor. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi 14 Ekim seçimlerini solun içinde bir yarış alanı olarak görmüyor... Partimiz

tüm olanaklarıyla, seçim çalışmalarını halk güçlerimizin birliğine ve solun beraberliğine sunuyor...

Yurttaşlarım...

14 Ekim seçimleri siyasal bir olay olarak bu pazar akşamı sona erecektir... Ama sınıf mücadelemiz devam edecektir... Ulusal demokratik hareketimiz sürecek, anti faşist savaşımlar ilerleyecektir...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, kimi sol partiler gibi çok büyük ve hayalci vaatlerle kitlelerin karşısına çıkmayı içten bulmuyor... «bana oy ver, seni ben kurtaracağım» diye oy avcılığı yapmıyor...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Demokratik Halk Devrimine giden yolda bugün herşeyden önce örgütlenmeyi ve birleşmeyi öngörüyor. Solda beraberliği kurmak ve güçlerimizi birleştirmek gerektiğini savunuyor... Partimiz bugün, şu anki somut koşullarda kitlelere özellikle *bu somut* görevi gösteriyor... TSİP.. «ben varım, benim dışımda hiçbir sol güç yoktur... Benden gayrisi sahte solculardır demiyor»... «Uzun erimde Devrim hedefine varabilmek, güncel plandaysa faşizmi altedebilmek için öncelikle birleşmemiz» gerekir diyor...

Partimiz özellikle bunu taahhüt ederek kitlelerin karşısına çıkıyor.. Ve büyük vaatlerin, yaldızlı sözlerin yerine, somut ve açık-seçik görevleri koyuyor... Öncelikle bu görevler için özveriyle çalışıyor...

Yıllarca önce başlattığımız birlik mücadelesi, bugün küçüm-senmeyecek boyutlara ulaşmıştır... Ve 14 Ekim seçimleriyle daha da güçlenecek olan birlik politikası, uzun olmayan bir dönemde mutlaka başarıya ulaşacaktır...

İşçiler, köylüler, aydınlar, tüm çalışanlar, sizlerden birlik sorununa kayıtsız kalmamanızı istiyoruz...

Aktif davranışlarınızla birlik çabalarına katkı getirmenizi diliyoruz...

Kardeşlerim... Tek kurtuluş yolu olan sosyalizmin bayrağını yükseltmek ve halk güçlerimizin birliğini sağlamak için... Umut-suzluğu umuda, karanlığı aydınlığa ve köleliği özgürlüğe dönüştürmek için İLERİ...

YAŞASIN DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ
YAŞASIN SOSYALİZM

Seçim Sonuçları ve Rakamların Arkasındaki Gerçekler

Hasan ŞERİF

14 Ekim 1979 Senato ve Milletvekili ara seçimlerinin siyasal hayatımız üzerindeki etkileri sürüp gidecek. Seçim sonuçlarının rakamsal yanı parlamentere planda siyasi güçler dengesini yeniden düzenlerken ve bu dengeyi daha ileri değişimlere zorlarken, emekçi halk güçleri arasında da, önemli sayılabilecek yönelimleri ve girişimleri tahrik etmiş olacak.

Seçimler öncesindeki siyasal ve toplumsal durum, seçimlerin önemini artıran başlıca faktör idi. Sol ve sosyalist güçler, siyasi mücadelenin bu önemli kesiti içinde yer aldılar.

SEÇİMİN BAŞ AKTÖRÜ SOSYAL DEMOKRASİ

14 Ekim seçimlerinin tarihi bir önemi vardı. Bu en özet şekliyle, sosyal demokrasinin kitleler nezdinde yargılanması olacaktır. Dünyanın her yerinde sosyal demokratların programı, kitlelerin pratik deneylerinden doğan siyasal bilinçleri karşısında iflas etmiştir. Sosyal demokrat düşüncenin ve siyasetin iflas etmesi, emekçi sınıf mücadelesinin önünden önemli bir engelin kalkması demektir.

Kitlelerin sosyal devrim mücadelesini oyalama şansını muhafazetinde iken alabildiğine kullanmayı başaran sosyal demokratlara, bu «şansın» bir kere de iktidarda tanınması gerekiyordu. CHP 14 Ekim seçimlerinde, son iki yıllık iktidarına emekçilerin biçtiği «değeri» öğrenmiş olacaktı.

Sosyal demokratların sağ kanat liderleri, iktidarları döneminde emekçi sınıflardan iyi not almadıklarını biliyorlardı. Bu nedenle siyasal propagandalarını, çalışan sınıfların ekonomik çıkarlarından çok, acil demokratik özlemlerine yöneltmeyi denediler. Sanki toplumumuzda, demokrasi güçleri ile gericiлик arasında, CHP saye-

sinde kurulmuş bir denge varmışçasına, bu dengenin korunmasını savundular. Kitlelerden, faşizme karşı oylarını tek bir noktaya, sosyal demokrasiye toplamalarını istediler. Bunun için, azgınlaşan —hem de kendi iktidarları döneminde— faşizm tehlikesini bir çeşit şantaj olarak kullanmak hevesine kapıldılar. Böylece sosyal demokrasi, sorunu ekonomik uygulamalardan soyutlayıp demokratik halk güçlerinin en hassas oldukları bir konuda toplamak istiyordu. Ama bunun da geçerli bir yönü olamazdı, çünkü, faşist tehlikenin azgınlaşmasından CHP'nin kendisi sorumluydu. Başarısızlığını, kitlelerin önüne bir tercih gibi sunma yanılığının altında ezilmesi kaçınılmaz olacaktı.

GERİCİLİK SOLU SOSYAL DEMOKRAT CEPHESİNDEN VURMAYI DENİYORDU

MC Partileri ve bunların ekseni etrafındaki gerici burjuva güçler, CHP'nin iki yıla yaklaşan iktidarının başarısızlığını önemli bir silah olarak kullanmaya çalıştılar. CHP'nin basiretsiz tutumundan doğan siyasal kargaşanın bir «ara rejim»e yol açabileceğini, hatta açması gerektiğini işlemeye başladılar. Bu gerici burjuva güçlerin, seçimler öncesinde halkı terörize etmek için denedikleri bir taktik oldu. Kuşkusuz maddi temelleri bugün de sürmekte olan bir taktik ama, bunun karşısına demokrasi güçlerinin birliğinden başka bir şey çıkarılamazdı. CHP liderleri ise, gericiliğin bu silahının kendisine de yarıyacağını umdular ve yanıldılar.

Gericiler öte yandan, sosyal demokrasinin iflasını, bütün sol güçlerin iflası olarak göstermeyi denediler. Ama bunda başarılı olamadılar. Çünkü halkımız sosyal demokratlara gelinceye kadar MC'ci güçleri defalarca denemiş ve öğrenmişti.

SOL VE SOSYALİST GÜÇLERİN SEÇİM TAVRI

Sol güçler seçimlerin siyasi önemini kavradılar. Buna uygun tutumları benimsediler. Seçimlerde etkili olabilmek için girişimlerde bulundular. Bir grup boykotçu dışında hemen bütün sol güçlerin siyasi mücadele içinde yer almak gibi bir çabası oldu.

Ancak bu genel eğilim tümüyle bilimsel tutumlara yol açmadı. Bu da, sol güçler açısından seçimlerin taşıdığı öneme uygun olmayan, olumsuz koşullar yarattı. Herkesin kendi başına buyruk ve grup yararı için davranması en başta gericiliğin işine yarayabilirdi.

Halbuki seçimler öncesinde, iflas eden bir sosyal reformizm

vardı. Bu, kitleler için sol reformist bir hareketin iflas etmesi demekti. Yine bu, aynı kitlelerin daha sol tercihlere yönelmesi anlamına geliyordu. O halde sol güçler, kendileri için yeni olan bu kitlelerin karşısına güvenilir bir alternatif olarak çıkmalıydılar.

TSİP seçimler öncesinde bir sol blok yaratılması için çalıştı. Bu kitlelerin de özlediği bir girişim oldu. Kimi engeller aşılarak olumlu sonuçlar elde edildi. Belki TSİP'in oluşturduğu ittifaklar sınırlı kaldı ama, bu yönde tarihsel önemi olan adımlar olarak görüldü. Devrimci-Demokratlarla tam bir işbirliği sağlandı. Bu çabalara sırt çevirenler kendilerini tek başına seçim ortamında buldular. Kitlelere güvenecekleri bir siyasal güç göstermek yerine, «bana oy ver olup bitsin» platformuna kaydılar. Parlamentarizmin çeşitli biçimleri, bağımsız adaylar veya grup adayları yoluyla denendi. Bunların içinde, ilkesel olarak evet demesine rağmen, pratik tutumuyla birlikçi çabaların dışında kalanlar da vardı.

SANDIĞIN İÇİNDEN ÇIKAN

Sandıktan her zaman siyasal gericilik çıkmaz ama genel olarak o çıkar. Yine öyle oldu. Seçim sonuçları bir kaç şeyi birden kanıtladı ama önce bunu kanıtladı. Burjuva gerici güçler, kitleleri hâlâ daha yaygın biçimde etkiliyordu. Köklü değişmelere hazır olmayan ama düzenden bunalan hoşnutsuz yığınlar, burjuva siyasal kuşatmanın çemberini yaracak güçte değildi. Onlara bu yönde önderlik edecek olan güçler ise ancak sınırlı kapsamda bir araya gelebiliyordu. Bu, siyasal güçler dengesini demokratik halk hareketi lehine çevirmenin önüne engel olarak dikiliyordu.

Gericiliğin sandıktan güçlenerek çıkmasının başlıca nedeni sosyal demokrasi oldu. Seçim propagandasının son gününde bile CHP'nin hayalci lideri hâlâ daha kendi solunu suçlamaya devam ediyordu. Bu dar görüşlülük, sosyal demokrasinin sınıf körlüğü idi ama aşılması mümkündü. Ne ki, bunu aşacak dinamikler CHP içinde yeterince etkili olamamıştı. CHP bir kere daha sağ kanat önderliğe yenilecekti ve yenildi.

CHP'NİN KAYIPLARI ÖNEMLİ OLDU

CHP kendi soluyla arasındaki mesafeyi açtıkça, «tehlikeden» uzaklaştığını sanıyordu. Halbuki böyle yapmakla kitlelerden uzaklaştığını farkedemiyordu. Kitleler elbet sol siyasal güçler arkasına yığılmış değildi ama onların kısa ve uzun vadeli çıkarları zorunlu

olarak sosyalist güçlerin programlarında somutlanıyordu. Bu nedenle CHP, halkın kısa ve uzun vadeli özlemlerine ters düşmekte idi.

CHP, iki yıllık uygulamalarının faturasını, uygulamaların niteliğine uygun ayrı ayrı kalemler halinde ödedi. Kent emekçilerinden ve işçi sınıfından, İstanbul göstergeleri içinde cevabını aldı. Bu, onun çalışanların ekonomik çıkarlarını nasıl çiğnemiş olduğunu gösterdi. Bunu emekçilerin gördüğünü de!...

Kentlerde tükenen umut kendini kırsal kesim emekçileri arasında diri tutmayı denemişti. Bunun için son anda «pirim ödemeleri» ve «taban fiyat yükseltmeleri» ile sağlayacağını ummuştu. Burjuva gericiliğinin oy depoları acaba sosyal demokrasi silo olmaz mıydı?

Olmadığı, kır emekçilerinin, yoksul köylülüğün siyasal bilincinin bunu ayırdedecek düzeye ulaştığı görüldü. Sosyal demokrasi kırlardan da kovulacaktı ve zaten oralarda tutunmaya çalışması, tabiatına ters düşmekte idi. Tekelciliğin sosyal demokrat misyonunun kırlarda yerleşmesine olanak yoktu.

CHP faşizme karşı tutarlı olamamak bir yana, siyasal demokrasiyi daraltan uygulamaların da sahibi olmuştu. Sıkıyönetim uygulamaları, özellikle Doğu Halkı üzerindeki şoven uygulamalar, CHP'nin buralarda da gerekli dersi almasını gerekli kılıyordu. Ve sonuçta ortaya çıkan tablo şu oldu:

CHP'DEKİ OY GERİLEMESİ

Yıl	Bitlis	Erzincan	Hakkari	Kars	Mardin	Siirt	Van	İstanbul
1977	10665	43812	14577	110826	39008	18907	22569	891772
1979	8381	28218	8473	52712	25485	10218	15433	426203

CHP'nin Doğu illerindeki gerilemesi, anti-demokratik ve şoven uygulamaların gördüğü tepkiyi, ulusal demokratik hareketin yükseldiğini ve genel olarak sosyal demokrasinin kitleler üzerindeki etkinliğinin azaldığını kanıtıyor. İstanbul'da ise çalışan yığınların sosyal demokrasiden nasıl bir yığınsal kopmayla uzaklaştıklarını gösteriyor. CHP'nin bu kayıpları, siyasal gericiliğin kâr hanesine yazılmadı. Sosyalistlerin ve sol adayların aldıkları oyların yanında, güvenilir bir sol blok göremediği için sandığa gitmeyen yüzbinlerce seçmeni de demokrasi güçlerinin hanesinde görmek gerekiyor.

FAŞİZME KARŞI KULLANILAN OYLAR:

Seçim sonuçlarının gözden kaçırılmaması gereken önemli bir yanı da, sosyal demokrasiye verilen oyların büyük bir bölümü içinde, CHP'nin iflasını görmüş olan oyların bulunuyor olmasıdır. Pek çok sol seçmen, demokrasi mücadelesinin sandık çerçevesi dışında geçen kapsamını bilince çıkaramadığı için CHP'ye oy vermiştir. Faşizme karşı tavrını, istemezse de —solda güvenilir tek bir güç görmediği için— CHP'ye oy vererek göstermiş olan bu seçmen kitlesi de demokratik halk hareketinin kâr hanesinde görülmelidir. Bunlar, sınıf mücadelesinin geniş boyutunu kavradıkları ölçüde, zaten kopmuş buldukları CHP'den oy planında da uzaklaşacak olan büyük bir potansiyeli ifade etmektedirler.

Faşizme karşı kullanılmış oylarla, gericiliğe kullanılmış oyların kıyaslanması şu sonucu veriyor:

Gericiler cephesi ve demokrasi saflarının durumu:

Tablo: 1

SEÇİMLER	GERİCİLER CEPHESİ (AP, MSP, MHP, CGP, DP)		DEMOKRASİ SAFLARI (CHP, SDP, TBP, TSİP, TIP, Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	3 632 990	52.14	2 762 576	41.20
11 ARALIK 1977	2 921 210	52.70	2 293 434	41.37
14 EKİM 1979	3 785 944	66.02	1 906 905	33.53

KİTLELER GİTTİKÇE SOLA AÇILIYOR

Seçim sonuçlarından çıkan bir başka sonuç, kitlelerin artan ölçüde sola açılmakta olduklarıdır. Bu yöneliş bütünüyle sandığa yansımamıştır ama sosyal demokrasinin hızla umut olmaktan çıkması, sol oylarda mutlak anlamda önemli bir gelişmeyle bir arada yürümektedir. Sol ve sosyalist güçlerin örgütlenme düzeyleri gelişip siyasal etkinlikleri arttıkça, emekçi yığınların bilinci de gelişiyor ve sol tercihleri netleşiyor. Bu gelişmeye ivme kazandıracak olan sol güçlerin birliği henüz gerçekleşmemiş olsa bile, sola ve sosyalizme verilmiş olarak yorumlamamız gereken oyların

gelişme grafiği, sosyal demokrat oyların karşısında şöyle olmuştur

Demokrasi safları içindeki durum:

Tablo : 2

DEMOKRASİ SAFLARINDAKİ DURUM				
SEÇİMLER	CHP		CHP DEN SOLDA OLANLAR (SDP, TBP, TSİP, TİP, Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	2 722 454	98.55	40 122	1.45
11 ARALIK 1977	2 243 380	97.82	50 054	2.18
14 EKİM 1979	1 664 940	87.31	241.965	12.69

Görülmektedir ki, sosyal demokrasinin iktidar olmadan önceki oy miktarlarında koruduğu denge, 20 aylık iktidarıyla altüst olmuş ve üçte bire yakın bir oy azalması olmuştur. Azalan bu sayılar, sol güçlerin hızla yükselen oylarını ve sandığa gitmeyen seçmen sayısındaki artışı açıklar. Sol güçler açısından esas olan da bu gelişmedir ve sadece seçimler planında değil, sosyalist ve genel demokratik hareketin örgütlenmesi ve mücadelesi planında önümüzdeki dönem sürekli olarak yaşayacağımız durum budur.

GÜÇLENEN BİLİMSEL SOSYALİST HAREKETTİR

Sosyal demokrasiden kopan yığınların doğrudan bilimsel sosyalist harekete gelmeleri beklenemez. Bilimsel sosyalist hareketin sola açılan kitleleri kazanması, onlara seslenmek düzeyinden çıkarak, onları mücadeleye örgütlemek düzeyine yükseldiği zaman bir anlam taşır. Bu nedenle, sola yönelik gelişmeyi bilimsel sosyalizm eksenini etrafında toplamak büyük önem taşımaktadır. Bugüne kadar bunun yeterli düzeyde gerçekleştirilemediği ama mutlaka gerçekleştirilebileceği aşağıdaki göstergeden anlaşılabilir. Bilimsel sosyalistlerle, sosyalizmden esinlenmiş ve mezhep kültürü ile burjuva sosyalizmine kadar uzanan bir yelpaze içinde yer alan sol güçlerin, CHP ile birlikte, demokrasi cephesi içindeki durumları şöyledir

Demokrasi safları içinde siyasi hareketlerin yeri ve durumu:

Tablo: 3

SEÇİMLER	DEMOKRASİ SAFLARINDAKİ SİYASİ AKIMLARIN DURUMU					
	SOSYAL DEMOKRASİ (CHP)		BİLİMSEL SOSYALİSTLER (TSİP, TİP, BD)		DİĞER SOL (SDP, TBP, Bağ.)	
5 HAZİRAN 1977	2 722 454	98.55	9 305 0.34	30 817	1.11	
11 ARALIK 1977	2 243 380	97.82	33 730 1.47	16 324	0.71	
14 EKİM 1979	1 664 940	87.31	128 580 6.74	113 385	5.95	

CHP'NİN SOLUNDA GÜÇLENEN BİLİMSEL SOSYALİST HAREKETTİR

CHP'nin solundaki siyasal güçlere verilen oyların kendi aralarında belli bir nitelik farkı taşıdığı açıktır. Sosyalizm adını da kullanarak anti-komünizm yapan SDP'yi sol güçler arasında sayarken, bu partinin niteliğinden çok, ona verilen oyların niteliğinden hareket edilmelidir. Çünkü SDP'ye verilen oylar, bu partinin de asgarisinde «sosyalizm» savunuculuğu yaptığına inanmış oylardır. Kitlelerin, milliyetçi önyargılarından kurtulamadığı ama sosyalizme yöneldiği durumlarda burjuva sosyalizmin varlığını sürdürmesi olanağı vardır. Ama genel olarak sola ve sosyalizme verilmiş oylar içinde, bilimsel sosyalistlere verilmiş oyları ayırdetmek gerekiyor. Bu nitelik farkını şu tablodan görmekteyiz:

Sol oylar içinde bilimsel sosyalistler:

Tablo: 4

SEÇİMLER	CHP'DEN SOLDA OLANLARIN GRUPLAŞMASI			
	BİLİMSEL SOSYALİSTLER (TSİP, TİP, BD)		DİĞER SOL (SDP, TBP, Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	9 305	23.19	30 817	76.81
11 ARALIK 1977	33 730	67.39	16 324	32.61
14 EKİM 1979	128 580	53.14	113 385	46.86

Görülüyor ki, sol oylar içinde bilimsel sosyalist harekete verilmiş oyların belli bir ağırlığı vardır. Öte yandan, bilimsel sosyalistlerin, genel sol içindeki yükselişi de hızlı bir gelişme göstermektedir. Bu sürecin önümüzdeki dönemde daha da artan bir hızla devam edeceği bellidir. Özellikle bilimsel sosyalist hareketin birliğinin sağlanması, bu gelişmenin başlıca itici gücü ve güvenesi olacaktır.

BİLİMSEL SOSYALİST HAREKETİN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜ VE BİRLİKÇİ DİNAMİĞİ

Seçim sonuçlarının hayati değeri olan bir sonucu ise, bilimsel sosyalist hareketimiz için gösterdiği doğrultudur. Sosyalist ve sol güçlerin seçimlere ortak katılmasını savunan, kurulduğundan beri sosyalist hareketin birliğini dile getiren Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin bu politikaları, bir yandan hayat tarafından doğrulanırken, öbür yandan sosyalizme oy veren seçmenler tarafından onaylandı. Seçimlerde bilimsel sosyalistlerin aldıkları oylar ve bilimsel sosyalizme verilmiş oylar içindeki yüzdesi şöyle oldu

Bilimsel sosyalistlerin aldıkları oylar ve yüzdeleri: (14 Ekim)

TSİP		Birlik-Dayanışma		TİP	
Oy	%	Oy	%	Oy	%
67135	52.21	22828	17.75	31617	30.03

Bu tablonun sosyalist siyasi hareketimize yüklediği önemli görevler vardır. İşçi sınıfının siyasal birliği, tek bir bilimsel sosyalist hareket önderliğinde birleşmesi tarihi bir zorunluluktur. Bu zorunluluğu artan ölçüde bilince çıkarmak için TSİP'in gösterdiği çabalar, bilimsel sosyalizme oy veren kitleler açısından başarılı olmuştur. Ama bundan sonra, bu gerçeğin genişleyen ölçüde kavranmadığını izliyeceğiz. Kitlelerin özlemlerinin ve nesnel zorunlulukların üstünden atlanarak sınıf mücadelesinin yönlendirilemeyeceği anlaşılmış olmalıdır.

14 Ekim 1979 seçimlerinin bilimsel sosyalizme kazandırdığı bu ivme, öte yandan önümüzdeki dönem siyasal gelişmeleri sol güçlerin etkilemesi bakımından, güçlerin birleştirilmesi ve mücadeleye seferber edilmesi açısından önemli bir rol oynayacaktır.

FAŞİST HAREKET TECRİT EDİLEBİLİR VE EDİLMELİDİR

14 Ekim seçimleri Türkiye'de faşist hareketin tecrit edilebileceğini gösterdi. Sosyal demokrasinin vurdumduymazlığına ve fa-

şist hareketin gelişmesine olanak hazırlayan tutumlarına rağmen, halkımızın bu cinayet mekanizmasını kavradığı anlaşıldı. MHP'nin halk düşmanı yüzü açığa çıktı. Özellikle bu partinin Kürt halkına karşı ırkçı tutumu seçim sonuçlarına açıkça yansdı. Kürtler MHP'ye oy vermiyerek tepkilerini açıkça somutladılar. MHP'nin Doğu'daki durumu şu oldu

MHP'NİN DOĞU İLLERİNDEKİ DURUMU:

<u>YIL</u>	<u>Ağrı</u>	<u>Mardin</u>	<u>Siirt</u>	<u>Van</u>	<u>Kars</u>	<u>Bitlis</u>	<u>Muş</u>
1977	6149	252	709	3282	17470	184	190
1979	680	132	553	1137	15020	548	1744

Bu tablo, faşist hareketin Doğu'daki durumunun hiç te iç açıcı olmadığını kanıtlar. Buna ek olarak, ulusal demokratik güçlerin faşist harekete karşı nasıl da duyarlılığı olduğunu açıklar. Bu oylar MHP'nin Doğu'ya giremeyeceğini açıklar.

MHP sadece bu illerde gerileme göstermekle kalmadı. Samsun, Yozgat, Tokat, İsparta ve Balıkesir illerinde cüzi oy artışları sağlarken 23 ilde belirgin oy kaybına uğradı. Bu, halkımızın MHP'nin içyüzünü kavradığını ve ona karşı açık tavır aldığını gösteriyor. Halk güçlerinin birliği, MHP'nin tecrit edilmesini ve demokratik hayatımızdan silinip atılmasını sağlayacaktır.

AP'NİN «BAŞARISI»NI HAZIRLAYAN FAKTÖRLER

14 Ekim seçimlerinden başarılı çıkmış gözükken gerici burjuva partisi AP olmuştur. MHP'nin oy kitlesini, bir kaç ildeki özel durum sayesinde koruması, MSP'nin nisbi bir gerileme göstermesine karşılık AP'nin çok büyük bir başarı gösterdiği gibi kaba bir sonuç gözükmiştir. Ancak AP'nin oy kitlesindeki artış, 1977 seçimlerine göre 59 bin dolayındadır. Halbuki oy sayısındaki bu çok cüz'i artışa karşılık AP oylarını yüzde 12'den fazla artırmış gözükmektedir. Bu artışın sebebi, oy kullanan seçmen kitlesindeki büyük oranda düşmedir. Bu düşüş, demokrasi oylarından, CHP'den koptuğu halde sandığa gitmeyen seçmen kitlesine tekabül etmektedir. Yani, sosyal demokrasiden koptuğu halde sandığa gitmeyen seçmen kitlesinden ötürü azalan genel kitle içinde AP oylarını koruyarak oy yüzdesini artırmayı başarıyordu. 1977 seçimlerine göre AP'nin oy kitlesi 73 bin artarken oy yüzdesinin yüzde 12'den fazla artma-

sı, sol seçmen kitlesinin CHP'den uzaklaşırken henüz sosyalizme gelmediğini göstermektedir.

Özetlersek 14 Ekim seçimlerinin şu sonuçları verdiğini söylemek mümkün:

SONUÇ:

● Sosyal demokrasinin pratik iflası, seçimlerde onun siyasal iflasıyla somutlanmıştır. Emekçi kitleler sosyal demokrasiye güvenmediklerini göstermişlerdir.

● Sosyal demokrasiden kopan kitleler, daha güvenilir sol bir siyasi alternatif aramışlardır. Bu da ancak solun birliği olabilirdi. Sol güçler geniş bir seçim işbirliği sağlayamadıkları için kitlelerdeki bu arayışa cevap olamamışlardır. Bu yüzden geniş seçmen kitlesi sandığa gitmemiştir.

● Siyasi gericilik gücünü korumayı başarmıştır. Bunda, sosyal demokrasinin sol adına uğradığı ağır başarısızlıklar rol oynamıştır.

● Seçimlerde sol ve sosyalist güçlerin oyları artmıştır. Solda birliğin sağlanması halinde halk güçlerimizin ve devrimci demokratik hareketin parlamenter alanda da başarılar kazanmasının mümkün olacağı görülmüştür.

● Bilimsel sosyalist hareketimizin seçimlere dağınık girmesi bir olumsuzluk olmuştur. Ama emekçiler, sosyalistlerin birliğinin zorunluluğunu oylarıyla kanıtlamışlar, TSİP'e verdikleri oylarla, sosyalist birlik politikasını güçlendirmişlerdir.

GÖREVLER:

Seçimlerin çizdiği tablo önümüze belli başlı olarak şu görevleri koymuştur:

● Tekelci sermayenin gerici iktidar özlemleri, mücadele parlamento çerçevesinde kaldığı sürece başarılı olabilmektedir. Halk güçleri, her yerde mücadeleyi yükselterek gericiliğin yükselmesini, demokrasinin rafa kaldırılması girişimlerini sonuçsuz bırakabilir.

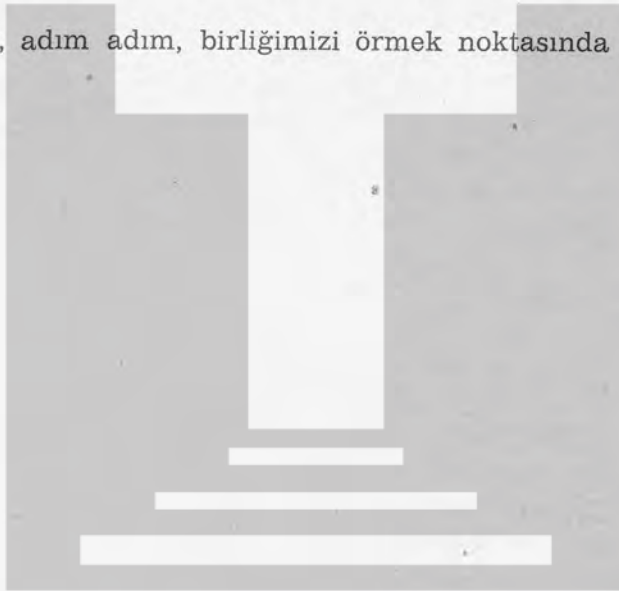
● Bunun için sol güçlerin birliğinin sağlanması ivedi görevdir. Tüm anti-faşist güçlerin faşizme karşı mücadeleyi tek bir cephe yürütmenin şartlarını yaratması gerekir.

● Demokratik hareketin birliğine ivme kazandıracak başlıca faktörlerden biri de sosyalist hareketin birliğidir. Zamanı boşa harcamaksızın ve kendi grupsal darlığını aşarak sosyalist hareketin birliğine katkıda bulunmak, bilimsel sosyalist hareketlerin başlıca kaygusu ve görevi olmalıdır.

● Sosyal demokrasinin bu seçimlerden kendiliğinden dersler çıkarmasını beklemek yanlış olur. Sosyal demokrasinin sol kanadının bu hareket içinde etkinliğinin artması, sol sosyal demokrat hareketin güçlenmesi ve sosyalist güçlerle işbirliğine yanaşması, halk hareketini geliştirecek son derece önemli bir gelişme olacaktır. Bu nedenle sosyal demokrasiyi sola kazanma politikası bu çerçevede daha da somut hale getirilmelidir.

Sınıf mücadelemizin bundan sonraki süreçleri, seçimlere yansayan eksikliklerimizi hızla aşarak onarmamızı, güçlerimizi tek bir cephede ve tek bir program etrafında toplamamızı gerekli kılmaktadır.

Görev, adım adım, birliğimizi örmek noktasında düğümleniyor.

TÜSTAV